

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CXI П'ЯТНИЦЯ, 30 СІЧНЯ 2004 РОКУ ЧИСЛО 5 VOL. CXI FRIDAY, JANUARY 30, 2004 No. 5

В Україні відзначили День Соборности

КИЇВ. – 85 років тому, 22 січня 1919 року, у Києві, на Софійському майдані, був оприлюднений Акт про об'єднання українських земель – Української Народної Республіки і Західньоукраїнської Народної Республіки. З нагоди 85-ої річниці злуки УНР та ЗУНР в одну державу та 86-ої річниці Четвертого універсалу Центральної Ради, керівники української держави поклали квіти до пам'ятників Тарасові Шевченкові і Михайлові Грушевському у Києві.

Провідники України на Святі Соборности.
Фото: УНІАН

Президент України Леонід Кучма у своєму зверненні зазначає, що день 22 січня 1919 року втілює віковічні прагнення українців жити однією сім'єю, на своїй землі, „у своїй суверенній державі, коли розділений кордонами народ возз'єднався у соборній Українській державі. Ми зобов'язані покласти край безвідповідальним спробам поширювати розкольницькі настрої у суспільстві, припинити роздмухування до загальнонаціонального рівня міжпартійних, міжфракційних чвар та міжособистої неприязні політиків. Нова епоха посилає нові виклики. І щоб гідно відповісти на них, нам і нині, у XXI столітті, потрібна сильна і неподільна Українська держава".

(Закінчення на стор. 3)

Візита президента В. Путіна в Україну

КИЇВ. – 23-24 січня відбулась дводенна робоча візита президента Росії Володимира Путіна до Києва, офіційною метою якої було закриття „Року Росії в Україні". „Хочу дати найвищу оцінку всім заходам і низько вклонитися всім, хто брав участь у їх проведенні", – сказав російський президент.

Під час церемонії закриття Року Росії в Палаці „Україна" президенти особливу увагу звернули на розвиток економічних взаємин. За минулий рік товарообіг між Росією й Україною збільшився на 30 відс. Президент Л. Кучма, кажучи про економічну складову співробітництва, висловив задоволення відсутністю розбіжностей в Україні, Росії, Білорусі та Казахстану в тому, що першим етапом створення Єдиного економічного простору (ЄЕП) має бути зона вільної торгівлі. На думку Володимира Путіна, розвиток взаємин після створення ЄЕП багато в чому інтенсифікувався. Що ж до створення газотранспортного консорціюму, російський президент заявив, що „робота могла бути швидшою, але поспіх тут недоречний". Л. Кучма повідомив, що на початку лютого відбудеться тристороння зустріч Росії, України та Німеччини з цього питання.

Про передвиборну ситуацію в Україні та Росії президенти намагалися не говорити. Щоправда, у В. Путіна запитали про його ставлення до можливого третього строку українського колеґи, але він зауважив, що це внутрішня справа України.

Водночас президенти визнали існування певних розбіжностей. Л. Кучма нагадав про раптово виниклі посягання російської сторони на український острів Коса Тузла. На думку Президента України, керівництво обох країн зуміло цивілізовано вирішити проблему. Провідники держав також звернули увагу на 350-ту річницю Переяславської ради, яка, як вважає Л. Кучма, є непоганим приводом для того, щоб осмислити історію взаємин двох країн.

Рік Росії в Україні розпочався 28 січня 2003 року, коли президенти Л. Кучма та В. Путін підписали українсько-російський договір про державний кордон. Спірною ділянкою залишалися Азовське море та Керченська протока. А завершив рік договір про співробітництво у використанні Азовського моря та Керченської протоки, згідно з яким Керченська протока використовуватиметься спільно, а Азовське море оголошується внутрішніми водами двох держав. Між цими двома угодами була проблема Тузли, але будівництво дамби зупинилося на відстані 100 метрів від українського кордону, а сам острів розмивається внаслідок зміни напрямку та сили течії у цьому реґіоні.

Приблизно за таким же сценарієм – несподіваний початок, скандальний розвиток і тихе завершення – розгорталося створення ЄЕП, яке ледь не викликало розкол в українському уряді, оскільки договір суперечив европейським прагненням України та гальмував просування до членства у СОТ. Врешті-решт, Україна наполягла, аби в остаточному вигляді документ було ухвалено з її зауваженнями: ЄЕП не матиме наднаціонального керуючого органу, а першим етапом інтеґрації стане створення зони вільної торгівлі без обмежень та винятків.

(Закінчення на стор. 3)

В Грузії присягнув народові новий президент М. Саакашвілі

ТБІЛІСІ, Грузія. – 25 січня Міхаїл Саакашвілі прийняв присягу як президент Грузії. За нього майже одноголосно проголосували виборці Грузії після того, як у листопаді минулого року відбувся мирний переворот, у результаті якого Едуард Шеварднадзе відмовився від посади президента.

М. Саакашвілі, 36-річний юрист із американською освітою, який говорить шістьма мовами, став наймолодшим обраним главою держави в Европі. У церемонії інавґурації нового президента Грузії взяли участь також державний секретар США Колін Павел та міністер закордонних справ України Костянтин Грищенко. Промовляючи на інавґурації, М. Саакашвілі поклявся відбудувати свою поділену країну, зробивши її сильною та єдиною.

Символічна церемонія, за якою спостерігали захоплені натовпи, відбувалася в монастирі Кутаїсі, другому за важливістю місті Грузії, біля могили царя Давида – грузинського провідника, який об'єднав країну в XII сторіччі.

Грузини покладають на М. Саакашвілі величезні надії. Його було обрано після десятиліття корупції, посилення бідности та сепаратистських тенденцій. Більше половини грузинів живе за межею бідности. Більшість заробляє приблизно 50 долярів на місяць.

З приводу інавґурації „Дейлі Телеґраф" опублікував статтю „США висуваються на передній плян, тоді як Росія відходить з Кавказу", у якій говориться, що обрання президентом Грузії проза-

(Закінчення на стор. 4)

В. Путін (зліва) і Л. Кучма під час зустрічі в Києві
Фото: УНІАН

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

3.8 мільйона осіб користуються Інтернетом

КИЇВ. –Український уряд повідомив, що у 2003 році кількість користувачів Інтернету в Україні зросла до 3.8 мільйона. За даними Державного комітету зв'язку це становить 8 відсотків населення. 2002 року цей показник становив 5 відсотків. У сусідній Росії, за даними міжнародних статистичних служб, 2003 року кількість користувачів Інтернету становила 4.2 відсотка населення. Найбільше користувачів міжнародною комп'ютерною мережею за минулий рік зареєстровано в Швеції – 75 відсотків. У Британії цей показник становить 58.2 відсотка, у США – 63.2 відсотка населення.

„Ажанс Франс-прес" протестує

КИЇВ. – Міжнародне інформаційне аґентство „Ажанс-Франс-Прес" (АФП) 24 січня рішуче запротестувало проти рішення адміністрації Президента України позбавити журналістку АФП Ганну Цуканову акредитації на висвітлення прес-конференції президентів РФ і України Володимира Путіна і Леоніда Кучми „за несанкціоноване питання, поставлене В. Путінові". Шеф-кореспондент бюра АФП в Україні Сильві Бріян у заяві до Адміністрації Президента України вияснив, що 23 січня на летовищі Бориспіль група журналістів, акредитованих для висвітлення прибуття В. Путіна, у тому числі кореспондентка київського бюра АФП Г. Цуканова, вигуками закликали російського Президента підійти до представників преси. Президент РФ погодився відповісти на запитання Г. Цуканової, висловивши позицію своєї країни щодо можливости третього президентського терміну Л. Кучми (В. Путін назвав питання про можливість третього терміну президентства Л. Кучми внутрішньою справою України). Прибувши до Маріїнського палацу, де 23 січня відбувалася прес-конференція двох президентів, Г. Цуканова не змогла потрапити всередину, оскільки її прізвище було викреслено зі списків представників преси, акредитованих на цей захід. Керівник управління державного протоколу Адміністрації президента Георгій Чернявський заявив аґентству АФП, що „дав вказівку анулювати акредитацію Г. Цуканової, оскільки вона „порушила протокол", – який, за його словами, не передбачав спілкування В. Путіна з пресою на летовищі". „Протокол", котрий для журналістів у цьому випадку встановив Г. Чернявський. АФП висловило подив застосуванням „подібних санкцій, що вже були вжиті проти позаштатного кореспондента АФП Лілі Буджурової під час зустрічі Україна-ЕС у жовтні минулого року", і вважає, що „такі дії української влади суперечать демократичним принципам і порушують права журналістів, заважаючи їм виконувати свій професійний обов'язок".

Патріярхові Філаретові – 75

КИЇВ. – 25 січня Патріярхові Київському і всієї Руси-України Філаретові виповнилося 75 років. З цієї нагоди Президент України Леонід Кучма нагородив Патріярха орденом князя Ярослава Мудрого 3-го ступеня. Владика Філарет подякував за нагороду і зазначив, що вважає своїм обов'язком підтримувати в народі духовність і моральні цінності. „Без цього не може існувати жодна держава," – сказав Патріярх. Патріярх Філарет очолює Українську православну церкву Київського патріярхату.

Фахівці ЮНЕСКО у Львові

ЛЬВІВ. – Група експертів ЮНЕСКО на чолі з керівником Гансом Каспарі прибула до Львова. Упродовж тижня фахівці ЮНЕСКО вивчали ситуацію зі збереженням пам'яток архітектури міста Лева. Центральна частина міста, а також собор Святого Юра, входять до списку міст історичної та культурної спадщини ЮНЕСКО. 23 січня фахівці зустрілись із реставраторами університету „Львівська Політехніка". Також оглянули палац Бандінеллі, ансамбль архітектури Собору Святого Юра, палац Потоцьких, побували у Кам'янці-Подільському, питання про входження якого у список міст ЮНЕСКО нині розглядається. Вперше вони також відвідали Бучач і Рогатин. Оскільки у Львові здійснюється проєкт „Вода", то знайомилися представники ЮНЕСКО також з інженерно-господарськими проблемами міста.

У Львові виявлено нові документи

ЛЬВІВ. – У Державному архіві Львівської области виявлені документи, з котрих можна докладніше довідатися про утворення Соборної самостійної України. Серед документів виявлені листівка з текстом Четвертого Універсалу Української Центральної Ради, відозва Української Національної Ради про прийняття влади, комунікат Української Команди Львова від 1 листопада 1919 року за підписом Дмитра Вітовського про оголошення стану облоги, списки вояків і цивільних, поранених і загиблих під час бойових дій у Львові, урядовий комунікат про те, що українські війська залишають місто, а також світлокопія одного із наказів з підписами державного секретаря військових справ Дмитра Вітовського та державного секретаря внутрішніх справ Івана Макухи.

Польща підтримує Україну на євромаршруті

ВАРШАВА, Польща. – Міністер закордонних справ Польщі Влодзімєж Цімошевіч 21 січня заявив, що 2004 рік є для Польщі нагодою втілення стратегічних плянів, пов'язаних зі вступом до Евросоюзу та розвитком трансатлантичної співпраці. В. Цімошевіч заявив також, що Польща „була і буде речником інтеґрації України в рамках НАТО та Европейського Союзу". Польський міністер закордонних справ зауважив проте, що для поступу України в напрямку евроінтеґрації необхідне здійснення реформ: „Немає сумнівів, що наш голос на користь України зустріне ліпший відгук серед партнерів, якщо міцнішою буде демократія та глибші – економічні реформи в цій державі. Прозахідній вибір Києва мусить мати однозначне підтвердження фактами. Як член ЕС, Польща діятиме задля якнайшвидшого надання Україні чіткої европейської перспективи – включно з повноправним членством у структурах Европейського союзу". Заяви В. Цімошевіча зроблено під час обговорення в сеймі напрямків зовнішньої політики Польщі.

Ціни – особиста відповідальність міністрів

КИЇВ. – Прем'єр-міністер України Віктор Янукович 21 січня сказав, що покладає особисту відповідальність на міністрів за контролю над зростанням цін на товари та послуги, що відбувається в Україні останнім часом. Наприкінці минулого року опозиційні політики та більшість незалежних фахівців застерігали про підвищення цін у зв'язку з тим, що у бюджеті 2004 року було значно розширено список товарів та послуг, які обкладаються податком на додану вартість. Зростання цін на хліб, інші харчі, комунальні послуги наприкінці 2003 року вже призвело до стрибка інфляції, яка за підсумками року перевищила 8 відсотків.

Л. Кучма погодився з потребою загальних і прямих виборів Президента

КИЇВ. – Посилаючись на взаємну домовленість, провідник бльоку „Наша Україна" Віктор Ющенко і прес-служба Президента України Леоніда Кучми відмовляються розповісти про зміст відбутої 21 січня розмови між провідником найбільшої опозиційної фракції парляменту і Президентом.Одначе після зустрічі В. Ющенко сказав, що Л. Кучма погодився з потребою проведення цього року загальних і прямих президентських виборів. Прес-служба президента також не подала подробиць зустрічі, зауваживши лише, що на ній йшлося про конституційну реформу, ініційовану Л. Кучмою. Перед зустріччю В. Ющенко вів мову про потребу зустрічі з Президентом як фактичним керівником фракцій більшости у Верховній Раді, де суперечка довкола змін до Конституції переросла у кризу. Опозиція вимагає скасувати результати грудневого голосування щодо реформи та відмовитися від плянів обирати Президента у Верховній Раді.

Книжка українського історика з Москви

ЛЬВІВ. – „Історія України" Віктора Ідзя написана винятково на базі російських та німецьких документів, які зберігаються в архівних спецфондах Росії, у тому числі й КДБ. У книзі, що вийшла у Львові, відтворена історія України-Руси від IX століття і аж до початку часів незалежности. Українець, який мешкає у Москві, у своїй праці відкидає назву „Галицько-Волинське князівство" і називає його Українським монархічним князівством, та доводить, що влада короля Данила була визнаною у світі. У книзі обсягом понад 700 сторінок є розділи про опришківський рух, голодомор, період українізації. Втім, львівські упорядники книги, під цензурою обласної адміністрації, викинули розділи про Другу світову війну, зокрема про дивізію „Галичина", – щоб уникнути конфліктів. Історія України, що вийшла накладом 200 примірників, поповнить фонди бібліотек.

У Києві освячено храм Різдва Христового

КИЇВ. – На свято Водохреща 19 січня на Поштовій Площі в Києві відбулося освячення реконструйованої церкви Різдва Христового. Два роки тому, 6 січня 2002 року, було урочисто закладено капсулу, що символізувала початок робіт з відтворення церкви, а ще через рік на баню та шпиль дзвіниці храму урочисто встановили золоті хрести. Перед початком церемонії освячення Київський міський голова Олександер Омельченко сказав, що церква Різдва Христового є одним з найстародавніших подільських храмів – і першим храмом, який бачили люди на шляху до Києва. Він також нагадав, що реконструйована церква знаменита, крім того, тим, що 6-7 травня 1861 року у ній відбулася Панахида по Тарасові Шевченкові, на шляху до Канева. О. Омельченко зазначив, що протягом останніх років на Подолі, де свого часу будувалися перші християнські храми Києва, було відреставровано два монастирі та чотири церкви. „На часі – відновлення будинку Київського маґістрату та дзвіниці Братського монастиря", – сказав він. О.Омельченко подарував новововідкритій церкві дві ікони від міської влади – Пресвятої Богородиці та Ісуса Христа. Церемонію освячення храму провів Патріярх Київський і Всієї України Філарет.

Змога читати об'єктивну інформацію

ЛУГАНСЬК. – В області 15 січня започатковано проєкт „Правда з рук в руки" – мешканці реґіону почали безкоштовно отримувати опозиційні газети. Ініціятор проєкту – обласний благодійний фонд „Суспільство соціяльної рівности", який поставив за мету забезпечити населення об'єктивною і неспотвореною інформацією та надати підтримку незалежним засобам масової інформації. Тепер мешканці области вже отримують безкоштовно газети „Луганчане", „Без цензури", „Молодогвардієць", „На днях". Окрім цього, організатори акції вирішили налагодити зворотній зв'язок з читачами.

За повідомленнями інформаційних аґентств

Візита...

(Закінчення зі стор. 1)

З часу підписання угоди про ЄЕП ніхто не чув про якісь конкретні економічні наслідки, хоча уповноважені урядовці регулярно зустрічаються у столицях держав – членів ЄЕП. Росія і цього року плянує жорстко квотувати імпорт українських труб і не збирається скасовувати податки на експорт своїх нафти та газу до України, а тим більш продавати їх Києву за своїми внутрішніми цінами. За останні два-три роки росіяни стали власниками українських нафтопереробних та металюрґійних заводів, гірничо-збагачувальних комбінатів, телефонних компаній – тобто підприємств, які у будь-якій економіці вважаються системоутворюючими. Проте це не викликало занепокоєння українського президента, який у виданій в 2003 році книзі „Україна – не Росія" заявив, що не заперечує проти російської економічної експансії в Україні.

Від зустрічі президентів на закритті року Росії в Україні очікують фактичного продовження тенденцій до зближення.

Йдеться, зокрема, про завершення двох проєктів – реверсування напрямку використання нафтопроводу Одеса-Броди для транспортування російської нафти до Чорного моря та позбавлення України альтернативних джерел отримання пального і виконання проєкту газотранспортного консорціюму, який, згідно із заявами українських урядовців має почати свою діяльність вже 1 лютого.

Хоча головною метою візити В. Путіна до Києва було урочисте закриття „Року Росії в Україні", аналітики вважають, що президенти обговорювали і політичні теми, зокрема конституційну кризу в Україні та майбутні вибори в обох країнах. Більшість спостерігачів припускає, що перебування у Києві В. Путіна мало серйозний політичний підтекст. Передусім йшлося про підтримку Л. Кучми. Російське керівництво бере до уваги наближення президентських виборів в Україні. Один із кандидатів у президенти України буде орієнтований на Росію, і таким кандидатом може виявитися представник провладних сил. В обмін на підтримку цього кандидата, Москва сподівається на поступливість Києва і, передусім, в енерґетичній сфері. Якщо не на цих переговорах, то у найближчому майбутньому.

В. Путін також заявив про підтримку Української Православної церкви Московського патріярхату. В. Путін і Л. Кучма 24 січня зустрічалися з вищим духовенством цієї Церкви, а також побували на молебні в Успенському соборі Києво-Печерської Лаври, резиденції УПЦ Московського патріярхату. Російський президент сказав, серцем і душею росіяни з Володимиром.

Водночас він зазначив, що Православна Церква України – незалежна і що він не втручається до її справ. Л. Кучма заявив, що є прихильником єдности Української Православної церкви і висловив занепокоєння збільшенням впливу нетрадиційних церков в Україні, також роз'єднаністю православної Церкви. (25 січня Л. Кучма нагородив орденом Ярослава Мудрого 3 ступеня главу УПЦ Київського патріярхату Філарета, якому духовенство Московського патріярхату свого часу оголосило анатему).

У дні візити кілька десятків демонстрантів вийшли до Посольства Росії під гаслами осуду російської політики щодо України. Це була остання візита В. Путіна за кордон перед президентськими виборами в Росії, які відбудуться в березні.

За матеріялами ЗМІ

В. Путін: „Ми глибоко поважаємо працьовитий український народ... За красуню Україну!" *Фото: УНІАН*

В Україні...

(Закінчення зі стор. 1)

Народний Рух України 22 січня також провів віче у Києві біля пам'ятника першому Президентові України Михайлові Грушевському. Виступаючи на вічу, голова НРУ Борис Тарасюк наголосив на потребі зробити на тлі теперішньої політики влади висновки з історії: „Ми не можемо віддати так важко виборену свободу і незалежність української держави, українського народу". Він підкреслив, що урочистості відбуваються „у дуже важкі часи в українській відновленій незалежній державі, у часи, коли влада робить все, аби створити клановий олігархічний режим, який дозволить їй панувати безкінечно". Саме на це, на його думку, спрямована теперішня політична реформа в Україні. Він також назвав святотатством відзначення і святкування Україною на державному рівні 350-річчя Переяславської ради.

Церемонія з нагоди Дня злуки відбулася вперше у Севастополі за участю представників міської ради. А в Дніпропетровську понад півтори тисячі прибічників об'єднаних соціял-демократів провели маніфестацію, присвячену Дню Соборности. Демонстранти тримали гасла: „Так – політичній реформі!" .

УНІАН

Нафтопровід Одеса - Броди може залишитися без виходу до моря

У Вашінґтоні завершуються україно-американські консультації з питань енергетики. Серед пріоритетних тем – проєкт транспортування каспійської нафти нафтопроводом Одеса – Броди. Віце-прем'єр України з питань паливно-енергетичного комплексу Андрій Клюєв, який мав очолити делеґацію України, залишився в Києві. Його візиту до США перенесено на кінець січня. Подаємо з київської газети „День" від 24 січня статтю Віталія Княжинського і коментарі ряду інформаційних джерел з проблеми трубопроводу.

Епіцентр процесу прийняття рішень, пов'язаних із нафтопроводом Одеса – Броди, перемістився до Києва. Напередодні візити сюди російського президента Володимира Путіна до столиці України прибули керівники російської „Транснафти". За деякими даними (офіційні джерела це покищо не підтверджують), 23 січня вони зустрічалися з Президентом України Леонідом Кучмою. Про тему цієї неафішованої візити, однак, нескладно здогадатися. „Транснафта", як і „ТНК-ВР", є основним промотором ідеї „реверсу" нафтопроводу Одеса – Броди (тобто доставлення російської нафти через Польщу до Одеси). Її здійснення призведе до провалу підтриманого міжнародною спільнотою і надзвичайно вигідного для України проєкту Евроазійського нафтотранспортного коридору, яким передбачають доставляти до Европи через Польщу високоякісну каспійську нафту. Переможець тендера на техніко-економічне обґрунтування використання магістрального нафтопроводу Одеса – Броди, американська компанія „Energy Solution" зокрема пропонує Україні прийняти пропозицію компанії „ТНК-ВР" про тимчасовий реверс трубопроводу на період не більше трьох років. (Цього, як відзначають експерти, досить, щоб „російський кіґтик" зав'яз у цьому проєкті, блькуючи його назавжди). Які нові аргументи на користь реверсу виклали цього разу провідники „Транснафти"?

Можна припустити, що один із цих аргументів, а точніше – бізнес-пропозиція російських нафтотранспортників, повинен викликати неприйняття в Києві. Йдеться про те, щоб перепідпорядкувати нафтоперевантажувальний морський термінал у порту „Південний" Придніпровським нафтопроводам. Проте термінал, як відомо, проєктували і будували як складову та невід'ємну частину комплексу Одеса – Броди. Що буде з „Південним", якщо передати його іншому нафтопроводові, де, можна сміливо сказати, давно й упевнено господарюють російські структури? Чи не повторить він у цьому разі долю старого одеського нафтотерміналу, що належав раніше одеському „Нафтопродукту" та навіки зник із власности України в „офшорні хащі"? І головне, керуючи цим портом, можна, у разі необхідности, в будь-який момент заблькувати, не вдаючись навіть і до реверсу, нафтопровід Одеса – Броди, а з ним і нещодавно схвалене урядами України та Польщі будівництво його ділянки від Бродів до Плоцька та Ґданська.

Проти перекачування російської нафти в Одесу з наступним перевезенням її морським транспортом виступають на Заході, зокрема в США. Під час відео-конференції, що відбулася в 23 січня у Вашінґтоні, заступник Держсекретаря США з питань Европи та Евразії Елізабет Джонс також прокоментувала проблему, у якій зіштовхнулися інтереси США, України та Росії – питання подальшої долі нафтопроводу Одеса-Броди. США давно підтримують европейський напрямок використання нафтопроводу, тому що Чорне море та протока Босфор не витримають такого навантаження. Елізабет Джонс сказала: „Є питання, яке важливо розуміти. Я зіштовхнулася з цим, коли досліджувала енергетичні запаси Каспійського реґіону і працювала послом у Казахстані. Воно полягає в тому, що Чорне море є, фактично, закритою водною структурою. Тому питання екологічної безпеки у Чорному морі є дуже важливими. Ми не маємо сумнівів, що Росія могла б постачати певну кількість свого пального до району Чорного моря, проте цілком очевидним є те, що можливості проходу танкерів через Босфор є дуже обмеженими. Саме тому США підтримували всі проєкти побудови трубопроводів, які обминають Босфор. Мені здається, що збільшувати обсяги нафти, яка надходить до Чорного моря, є економічно невигідним і екологічно небезпечним".

Конституційний процес в Україні і президентські вибори

Найважливішою подією 2004 року в Україні будуть вибори Президента, але сьогоднішні процеси в Україні, щодо т. зв. конституційної реформи ставлять процес прояву волі народу у дещо загадкову площину. Коли український народ у 2002 році обирав своїх представників до Верховної Ради, він не міг передбачити, що ці народні обранці можуть позбавити народ права обирати свого Президента – головного представника та ґаранта прав і свобід, згідно з Основним законом. Тому ми вважаємо, що народ має сам обирати свого Президента, а обраний Президент буде ґарантом чесних та прозорих парляментських виборів у 2006 році. В такому випадку народ України та його обранці матимуть досить часу продумати усі наслідки конституційних реформ.

Ми звертаємось до тих, хто ставить добро народу понад власні користі, для кого дорогим є українська національна духовність, котра втримала наш народ впродовж віків, щоб вони об'єднались довкола одного гідного, патріотичного і демократичного кандидата на пост Президента України та, на основі національної єдности, остаточно завершили історичну справу становлення справді українського народовладдя в Україні.

Аскольд Лозинський,
президент СКУ
Віктор Педенко,

АМЕРИКА І СВІТ

К. Павел у Москві

МОСКВА. – Секретар Державного департаменту США Колін Павел, який перебував з візитою у Москві, 27 січня зустрічався з представниками російського підприємництва та громадських організацій. 26 січня К. Павел провів переговори з президентом Росії Володимиром Путіним. Сторони зазначили, що, не дивлячись на деякі розбіжності, російсько-американські взаємини залишаються стабільними. Разом з тим, у надрукованій учора газетою „Ізвєстія" заяві секретаря Державного департаменту США йдеться, що „демократична система в Росії ще не досягла необхідного балансу між трьома гілками влади, а політична влада ще не повністю пов'язана з нормами права. Свобода засобів масової інформації та розвиток політичних партій в Росії, наголосив К. Павел, ще не набули стійкого характеру".

ООН погодились вислати експертів до Іраку

НЮ-ЙОРК. – Генеральний секретар ООН Кофі Анан 27 січня погодився вислати міжнародних експертів до Іраку, наголосивши при цьому, що тимчасова американсько-британська адміністрація повинна організувати їхню безпеку. Експерти мають визначити, чи можливо провести в країні загальні вибори до 30 червня. Із відповідним запитом до ООН звернулися США. Духовний провідник іракських шиїтів Алі ас-Ситані закликає до якнайшвидшого проведення виборів. США висловлюють сумнів у тому, що прямі загальні вибори можливі за теперішніх умов нестабільности в Іраку.

США переглянуть розвідувальні дані

ВАШІНҐТОН. – США переглянуть розвідувальні дані щодо зброї масового знищення Садама Гусейна, які використовували, аби виправдати вторгнення до Іраку. Речник Білого Дому Скот МакКлелан 27 січня повідомив про бажання уряду порівняти передвоєнну розвідувальну інформацією з результатами діяльности Іракської дослідницької групи, яка шукає свідчення наявности біологічних чи хемічних озброєнь. Секретар Державного департаменту Колін Павел 23 січня визнав, що Садам Гусейн, можливо, і не мав запасів зброї масового знищення перед початком війни минулого року. Того ж дня американський і британський уряди знову висловили впевненість, що в Іраку таки буде знайдено зброю масового знищення. Білий Дім заявив, що це лише справа часу. В Сенаті США провідник демократів Том Дешл заявив про необхідність проведення повного перегляду дій американського уряду, які привели до війни в Іраку. Один з кандидатів від Демократичної партії, які сподіваються змагатися за президентську посаду з Дж. Бушем, – Джон Кері, – заявив, що Білий Дім ввів американський народ в оману щодо справжнього стану речей навколо іракської зброї.

Д. Кей відійшов з посади

ВАШІНҐТОН. – Американець Девід Кей, який керував пошуками зброї масового знищення (ЗМЗ) в Іраку, залишив свою посаду, так і не знайшовши її запасів. Він очолював так звану Іракську дослідницьку групу, що складалася приблизно з тисячі осіб і вісім місяців поспіль шукала сліди ЗМЗ. Запасів забороненої зброї, про які з тривогою говорила до війни адміністрація Джорджа Буша, так і не знайшли. „Я не думаю, що вони існували", – підсумував Д. Кей. На його думку, в 1990-их роках в Іраку навряд чи було налагоджено виробництво ЗМЗ у великих розмірах. Д. Кей заявив, що все, що можна було знайти, в Іраку вже знайшли. „Ми мало що знайдемо після червня. Як тільки влада повністю перейде до іракців, нам майже неможливо буде функціонувати так, як раніше", – сказав Д.Кей.

Міжнародна конференція проти геноциду

СТОКГОЛЬМ, Швеція. – 26 січня відкрилася Міжнародна конференція проти геноциду. Представники 60 держав світу обговорюють методи визначення потенційної загрози геноциду, масових убивств та етнічних чисток. У праці форуму бере участь Генеральний секретар ООН Кофі Анан. Міжнародна спільнота мала усі можливості, але не мала ні бажання, ні рішучости запобігти масовим убивствам у різних країнах в 90-их роках . Так заявив Генеральний секретар ООН Кофі Анан на міжнародній конференції. Він зокрема сказав: „Масові знищення людей у 90-их роках в колишній Югославії та Руанді – найганебніший приклад безвілля світової спільноти. Ми мали можливість запобігти цим подіям, але не вистачило волі. Ці спогади найболючіші для Організації Об'єднаних Націй". К. Анан також навів приклад Сребрениці, коли у 1995 році тисячі мусульман були знищені практично на очах у миротворців ООН. У конференції беруть участь понад 60 представників різних країн світу. Противники конференції, зокрема пацифісти, проводять у Стокгольмі альтернативну зустріч. Вони критикують шведську владу за те, що на форум не були запрошені представники палестинців, чеченців та курдів. Ізраїль погрожує бойкотувати конференцію після того, як музей у Стокгольмі відмовився прибрати з виставки експонат зі зображенням палестинської терористки-смертниці.

Президент Польщі обговорював у Вашінґтоні візовий режим

ВАРШАВА, Польща. – Президент Польщі Александер Кваснєвський 26 січня вів у Вашінґтоні переговори з Президентом Джорджем Бушем. Одним з головних питань зустрічі було намагання Польщі переконати у потребі пом'якшити американський візовий режим доля польських громадян. За теперішніми правилами американці можуть приїздити до Польщі без віз, але поляки мусять проходити через тривалий процес і платити 100 долярів за візу. Навіть тим полякам, які мають візи, дозвіл на в'їзд до США не ґарантовано.

Другий космічний апарат НАСА сів на Марсі

КАЛІФОРНІЯ. – Космічний корабель американської космічної аґенції НАСА 25 січня успішно сів на Марсі. Це вже другий марсохід такого типу. Він також займеться пошуками можливих слідів життя на плянеті, зокрема слідів води. Вибух радости заполонив контрольний центр НАСА в Каліфорнії, коли вчені отримали сиґнал успішної посадки від космічного апарату, що має назву „Опорт'юніті", тобто „Нагода" або „Можливість". Уже отримано перші знімки. Це підтверджує, що космічний апарат працює згідно з пляном. Посадка відбулася на протилежному боці Марса від того, де три тижні тому сів подібний космічний апарат, „Спіріт". Проте перший апарат потерпав від технічних негараздів, і вчені кажуть, що до повного відновлення його робочого стану може пройти кілька тижнів. 23 січня Европейська космічна аґенція передала, що виявила на поверхні Марса замерзлу воду. Цю знахідку зробили за допомогою космічного апарату „Марс-експрес", і вона підтверджує інформацію американського космічного аґентства НАСА. Великі скупчення криги знайшли приблизно на метровій глибині. Це означає, що на Марсі могло існувати життя.

Розглядають ситуацію світової економіки

ДАВОС, Швайцарія. – 21 січня почав працю щорічний міжнародний економічний форум. У ньому беруть участь понад дві тисячі впливових політиків і підприємців з усього світу. У центрі уваги – ситуація у світовій економіці, падіння курсу американського доляра і проблеми міжнародної безпеки. Виступаючи 22 січня на Міжнародному економічному форумі у Давосі, Джон Ешкрофт, секретар Департаменту юстиції США, закликав міжнародну спільноту посилити боротьбу з корупцією і заявив, що корупція – основна загроза для демократії і розвитку усіх країн. За даними Дж. Ешкрофта, завдяки корупції у світі щороку розкрадаються сотні мільярдів долярів – це 7 відсотків від усієї світової економіки. Корупція полегшує і доступ зловмисників до зброї масового знищення. Виступаючи з приводу ситуації в Іраку, міністер закордонних справ Великобританії Джек Стро заявив: „Найближчим часом основною подією буде передання влади в країні іракцям – до 1 липня цього року. Відтак роля коаліції буде допоміжною. Наше завдання – не диктувати Іракові, яким має бути його майбутнє, а підтримувати єдність іракського суспільства".

В Іраку знову вибухи і жертви

БАГДАД, Ірак. – З Іраку повідомляють про вибух 23 січня поблизу американського перепускного пункту в Халдії за сто десять кілометрів від Багдаду. Того ж дня двоє американських вояків підірвалися на бомбі, закладеній на узбіччі дороги поблизу міста Фалуджа. Вранці в Самарі стався вибух, від якого загинуло щонайменше троє іракців і тридцять осіб зазнали поранення. Поміж них були американські вояки, які постраждали від уламків скла, що розлетілося, коли бомба висадила в повітря автомобіль. 22 січня принаймні 6 осіб загинули в результаті нападів на американських військових та іракців, які працюють для них. Три іракські жінки загинули, коли 21 січня був обстріляний їхній мікроавтобус у Фалуджі. Жінки працювали у пральні та прибирали на американській військовій базі. Того ж дня також було вбито трьох американських вояків і одного поранено в результаті обстрілу ракетами і мінами їхнього табору поблизу Бакуби на півночі від Багдаду. Американці втратили після війни людей більше, ніж під час бойових дій в Іраку. Військові джерела кажуть, що вибуховий пристрій спрацював, коли автомобіль проїздив повз американських вартових, що поверталися до поліцейської дільниці. Місто Самара, де реґулярно стаються сутички між американськими силами і повстанцями, знаходиться за сто кілометрів на північ від Багдаду.

Безробіття у світі збільшилось

НЮ-ЙОРК. – Минулого року безробіття у світі сягнуло рекордного рівня. За даними ООН, без роботи залишилися близько 186 мільйонів осіб – на пів мільйона більше, ніж за рік до цього. Серед основних причин – війна в Іраку, спалах нетипової пневмонії, значний спад у туристичному підприємництві, викликаний побоюваннями терористичних акцій.

Американські експерти в Лібії

ТРІПОЛІ, Лібія. – Група американських експертів 21 січня прибула до Лібії для участи у міжнародній місії з ліквідації лібійської програми виготовлення зброї масового знищення. Секретар Державного департаменту Колін Павел заявив, що американські фахівці, разом зі своїми колеґами з Великобританії та МАҐАТЕ, визначатимуть, що саме і як необхідно знищити. Вашінґтон і Лондон дев'ять місяців проводили таємні переговори з Лібією, після чого у грудні минулого року Президент Джордж Буш та британський прем'єр-міністер Тоні Блейр оголосили про досягнення домовлености з Тріполі щодо ліквідації лібійської зброї масового знищення.

За матеріялами ЗМІ

В Грузії...

(Закінчення зі стор. 1)

хідного М. Саакашвілі сприятиме витісненню Росії з кавказького реґіону.

25 січня Колін Павел прибув до Москви, де мав переговори з президентом В. Путіним. Колін Павел закликав Росію виконати зобов'язання щодо виведення військ з баз у Грузії.

Водночас оглядачі подій нагадують, що Грузія дістає газ і нафту з Росії, а 1.2 млн. мешканців Грузії (з 5.5 млн. населення) заробляють на життя в Росії. Припинення постачання енергоресурсів і погроза видалення заробітчан з Росії можуть істотно вплинути на пляни нового президента.

Перебуваючи в Грузії, Колін Павел також зустрівся з колишнім президентом Едуардом Шеварднадзе.

За матеріялами ЗМІ

ТОЧКА ЗОРУ

Ситуація вимагає більшої ясности

До редакції „Свободи" продовжують надходити відгуки на рішення Головного уряду Українського Народного Союзу відновити членство в Українському Конгресовому Комітеті Америки („Свобода", 28 листопада, ч. 48). Однак, хоч і було вияснено, що „це рішення не впливає на членство УНСоюзу в Українсько-Американській Координаційній Раді та інших представницьких громадських організаціях" („Свобода", 5 грудня, ч. 49), окремі наші читачі висловлюють досить логічну думку про те, що відновлення членства УНСоюзу в УККА робить недоцільним дальше існування двох централь – УККА і УАКРади (див. статтю Богдана Кандюка „То вже одна, чи все ще дві централі?", „Свобода", 16 січня, ч. 7). З приводу цієї самої проблеми нижче вміщуємо особисту точку зору одного з найстарших членів нашої громади, відомого громадського діяча, секретаря УАКРади д-ра Романа Барановського.

Підкреслюю і наголошую, що висловлені в цій статті думки є виключно особистими міркуваннями автора, ніким йому не накиненими і не пов'язаними з будь-якою організацією.

Про ситуацію в українській громаді США знаємо, що вона досить складна. Якщо її ще не можна вважати критичною, то, мабуть, ми усі в тому погодимося, що вона не цілком здорова. Такою її роблять два лиха: з одного боку – повна партійна монополізація громадського життя, і з іншого боку, як наслідок – існування другої централі. Цей стан роздвоєння насправді датується не від XIII Конґресу УККА у 1980 році, але ще з давнішого часу. Вже на IX Конґресі УККА невдоволення політикою УККА довело до оформлення внутрішньої опозиції в УККА під назвою „Комітет Громадської Єдности" (КГЄ), який мав на меті зміцнити громадсько-демократичну базу УККА. Однак, зусилля КГЄ у довгих переговорах з Екзекутивою УККА ні до чого не довели. КГЄ на з'їзді 1968 року перетворився в Асоціяцію Українців Америки. Продовжувані переговори з Екзекутивою УККА для поліпшення ситуації не мали успіху. Тому на Конґресі УККА у 1980 році з нього вийшли 28 крайових організацій, в тому числі Український Народний Союз і Український Братський Союз, – на знак протесту проти політики УККА, зокрема проти грубих статутових і процедуральних порушень. Створився Комітет за правопорядок в УККА, у 1983 році він оформився під назвою Українсько-Американська Координаційна Рада, як друга централя.

Отже, причина для творення тих опозиційних організацій була одна: з одного боку – партійна монополізація громадського життя, з іншого – намагання опозиції утвердити демократичні принципи в громадському житті. Йшлося не про наше негативне ставлення до УККА, а про потребу оздоровити громадське життя, поставити його на шлях демократизації – відповідно до засад держави, в якій ми живемо.

А вийшло так, що ця потреба залишається актуальною і сьогодні, хоч саме життя підтверджує цей єдино правильний висновок: ніяка партійна організація чи якесь партійне середовище не може представляти всю громаду в усьому багатстві її поглядів, тому що не можна позбавляти голосу опозицію. На цьому стояли такі поважні діячі, як д-р Борис Андрієвський, д-р Михайло Сосновський і головний редактор „Свободи" Антін Драган. До речі, д-р Б. Андрієвський був навіть головою Крайової ради того ж партійного середовища. І все ж він у своїй статті „На переломі" („Свобода" ч. 28–32, 12–19 лютого 1981 року) писав: „Організація розуміла громадську працю досить своєрідно. Вона найменше цікавилася соціяльною суттю громадського органу чи його суспільним призначенням, здебільша розглядаючи його як арену для політичної гри. Там, де ми відчували силу, опановували громадську організацію цілком, а ті організації, де наших сил бракувало, ми робили форумом боротьби з іншими політичними групами. У всякім разі, наша участь в громадській праці обумовлялася не соціяльним обов'язком, а певними політичними й тактичними мотивами. Річ ясна, що йдучи до громадських організацій, ми ніколи не керувалися діловими міркуваннями, а через те й не цінували діловий елемент, здатний провадити цю нелегку працю. Одним словом, ми недавно повалили СУБ в Англії, вигнавши людей, що фактично на своїх плечах винесли увесь тягар його організації в щоденній праці. Ми не були конструктивною силою в громадській праці".

Редактор Антін Драган у своїй статті „Щоб не сонним снилось", („Свобода" чч. 24–27, 6–11 лютого 1981 року) писав: „Після дбайливого розгляду цілої ситуації, перевірки архівів та цілого ряду подій за останнє чвертьріччя, приходимо до переконання, що теперішній конфлікт в УККА, як і ряді інших подібних подій на нашому терені та в інших теренах, зводиться до одної короткої і ясної формули: партократія верзус демократія: влада партії проти влади народу". Чи можлива розв'язка ситуації і чи можливе створення однієї централі? Відповідаю: так, можливе, якщо буде добра воля і щире бажання оздоровити наше громадське життя.

Провід громади повинен перейти в руки непартійців, які стоять на демократичних принципах і для яких гаслом у їхній діяльности буде „патрія", а не „партія"! Тоді створимо одну сильну демократичну централю, яка скріпить наші сили, наш етнічний потенціял і нашу повагу перед державними чинниками країни нашого поселення. Відпаде теж рація існування другої централі.

Одним сильним фронтом ми зможемо куди більше зробити, ніж досі, зокрема у критичний період президентських виборів в Україні, щоб вибрати чесну, людину, щирого патріота, який мав би на увазі добро держави і її населення. Подумаймо над цим без упереджень і зробімо правильні висновки.

Перша маштабна подія „Року Польщі в Україні"

КИЇВ. – Інститут евроатлантичного співробітництва (Київ) та Центр міжнародних відносин (Варшава) провели 23–24 січня 2004 року в готелі „Русь" Міжнародну конференцію „Україна та Польща: стратегічне партнерство в новій Европі". Цим маштабним заходом розпочато „Рік Польщі в Україні", офіційне відкриття якого плянується на початок квітня (27 січня указом Президента України був створений оргкомітет з проведення „Року Польщі в Україні", який очолює Дмитро Табачник.)

На порядок денний конференції були винесені такі основні проблеми: стратегічне партнерство України і Польщі, Україна і Польща після розширення ЕС, політичні реалії наших країн у контексті евроінтеґраційних процесів, наступні кроки обох держав на шляху евроінтеґрації, нові економічні евровиклики для Польщі й досвід для України, українсько-польський діялог у гуманітарній сфері.

Відкриваючи конференцію, голова Комітету Верховної Ради з евроінтеґрації, директор Інституту евроатлантичного співробітництва (ІЕАС) Борис Тарасюк висловив сподівання, що, на відміну від „Року Росії в Україні", „Рік Польщі в Україні" буде не формальною кампанією, а реальним етапом розвитку стратегічного партнерства країн-сусідів. Президент Польщі Олександер Кваснєвський залишається серед провідників нової Европи найпалкішим прихильником інтеґрації України в ЕС і НАТО. Франція і Німеччина на заході – Польща і Україна на сході Европи здатні створити дугу стабільности та безпеки в новому Европейському домі, переконаний Борис Тарасюк.

На думку колишнього міністра національної оборони Польщі Януша Онишкевича (Центр міжнародних відносин, Варшава), в України і Польщі є спільні стратегічні інтереси. Це означає, що обидві наші країни відіграватимуть дедалі відчутнішу ролю в інтеґраційних процесах не лише в Европі, а й у світі. На його погляд, Україна, за зразком Польщі, раніше зможе вступити в НАТО, а вже згодом – у ЕС.

Перший посол України в Польщі, а нині голова парляментського комітету Генадій Удовенко наголосив на тому, що „Рік Росії в Україні" був позначений неоімперською експансією Москви в усі сфери українського життя. Натомість „Рік Польщі в Україні", що проходитиме під гаслом „Україна – Польща: в Европі разом", на його переконання, стане логічним продовженням рівноправних партнерських взаємин, вектор яких визначають евроінтеґраційні настрої наших еліт і народів. Цю думку підтримав перший посол Польщі в Україні Єжи Козакевич (Інститут політичних досліджень ПАН, Варшава).

Президент Центру ринкових реформ Володимир Лановий із конкретними цифрами в руках переконливо довів, що Україна тяжіє до Евросоюзу. З іншого боку, західні інвестиції в українську економіку перевищують 70 відс., а російські становлять не більше 6 відс. Україна і Польща реально стали центрами двох субреґіональних ринків, які визначають стратегічні взаємини півночі і півдня, заходу і сходу Европи.

Голова Польсько-українського форуму Генрік Вуєц вважає, що в разі входження України в ЄЕП вона загальмує інтеґраційний рух у ЕС. Загалом, польські експерти вбачають, що наша країна реґресує на всіх напрямках. На його думку, олігархічний шлях України, на відміну від Польщі, значною мірою зумовлений реанімацією цензури й, відповідно, відсутністю реальної свободи преси, яка є серйозним фактором боротьби з корупцією.

Президент Центру „Україна – Европейський вибір" Вячеслав Кириленко та експерт Центру імені О. Разумкова Ігор Жданов солідарні з Г. Вуєцом. Вони на основі соціологічних даних показали, що вибори в Україні стають дедалі менш демократичними, менш европейськими, менш цивілізованими.

В рамках конференції відбулася презентація спільного видання Фонду „Демократичні ініціятиви" (Київ) та Інституту громадських справ (Варшава) книги „Польський референдум і новий устрій Европейського дому: уроки для України". Видання містить конкретні рекомендації для структур усіх гілок влади, інститутів громадянського суспільства, ЗМІ України. Праця тривала як у пленарному форматі, так і в політичній, економічній та гуманітарній робочих групах. Результати плідної дискусії знайшли конкретне відображення в підсумковому документі щодо практичної реалізації гасла „Україна-Польща: в Европі разом!"

Участь в конференції та презентації узяли народні депутати, урядовці, дипломати, політологи, соціологи, журналісти.

Конференцію закрили Борис Тарасюк та д-р Януш Онишкевич. Вони висловили сподівання, що „Рік Польщі в Україні" дасть потужний імпульс цілеспрямованому просуненню наших національних інтересів у Евросоюзі та НАТО польською стороною, яка 1 травня стає повноправним членом Европейського співтовариства.

Віталій Довгич,
головний редактор журналу
„Евро-Атлантика"

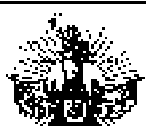
Нюанси геополітики

Коли наприкінці минулого тижня в Києві з дводенною візитою перебував російський Президент Володимир Путін, уважні до кожного його слова журналісти помітили одну річ, яку можна вважати цілком випадковою, але можна такою і не вважати: він весь час вживав форму „на Україні“, тобто не „в Україні“, ніби Україна була островом, і ні разу не спромігся вимовити слова „Українська держава“. Тому якщо це навіть випадковість, сумніви все одно виникають: бажаючи добра Україні, чи бажає Путін добра також Українській державі? І чи не слід вбачати в цій його візиті такий природний для російської політики геополітичний підтекст? Адже сьогоднішня Україна вирує в передвиборній гарячці, висліди якої ще неможливо передбачити, і це в такій мірі турбує Росію, що вона нервує і волею-неволею виказує свою знервованість. Щоб не поступитися впливом на Україну, принаймні на її російськомовні схід і південь, московські політтехнологи активно застосовують не оригінальний, але надійний, протягом останніх років багато разів перевірений спосіб: використовуючи ту обставину, що комуністи України не є українськими комуністами, Москва їхніми голосами лякає політично незрілу частину населення, нібито опозиційний рух в Україні є частиною американського пляну – мовляв, як раніше були частиною цього самого пляну опозиційні рухи в Сербії і Грузії. Експерти американської дорадчої компанії „Oxford Analitica“ дослідили, що саме з наміром дискредитувати національно-патріотичне крило в українській політичному середовищі, з російського Фонду ефективної політики, який очолює відомий недруг української державности Гліб Павловський, вийшла назва „нашисти“, застосовувана до „Нашої України“ і її провідника Віктора Ющенка. Емоційно-асоціятивний зв'язок знайти нетяжко: нашисти – фашисти. Ану ж хтось впіймається на цей пропагандистський підступ.

Коли діяльність Верховної Ради виявилася заблокованою у результаті спільних зусиль „Нашої України“, фракції соціялістів і Бльоку Юлії Тимошенко, які принципово не погоджуються з рішенням парляментської більшости обирати президента в парляменті, то керівник комуністів Петро Симоненко, добре знаючи українську ситуацію зблизька, тенденційно, явно з чужого голосу, спотворив її, сказавши у своїй офіційній заяві, нібито „Наша Україна“ „готова продати Україну, віддати її під чужоземну наругу“. Треба розуміти – під американську.

Ще брутальніше цю вигадку розповсюджує інша вірна рука Москви – голова Прогресивної соціялістичної партії України Наталія Вітренко. Саме її вдостоїла своїми відвідинами в середині січня делеґація російських великодержавних шовіністів на чолі з головою „Народної волі“ Сергієм Бабуріним. На запитання, що вона робила дотепер, Н. Вітренко вдарила себе в „прогресивно-соціялістичні“ груди і сказала: „Боролася за врятування України від олігархів і американців“.

Антиамериканський міт весь час перебуває в активній дії. Дивує, що українські офіційні чинники, які на словах нібито хочуть поліпшити взаємини з Америкою, не спростовують цього міту, породжуючи сильні сумніви в тому, чи Київ взагалі має якийсь чіткий і послідовний зовнішньополітичний курс. Не тільки не спростовують, але й швидше навпаки – навіть найобережнішу критику з боку Парляментської асамблеї Ради Европи і США вважають „втручанням у внутрішні справи України“. Так звані „темники“, які продовжують летіти з темного неба Президентської адміністрації, радять журналістам висвітлювати теперішню парляментську кризу однозначно: опозиція рветься до влади, передусім „проамериканський“ В. Ющенко. І це вже, як бачимо, не „тема“, а провокаційне затемнювання справи.

СВОБОДА

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-0964) is published weekly on Fridays
by the Ukrainian National Association, Inc.
at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax (973) 644-9510, UNA Fax (973) 292-0900
E-mail: svoboda@att.net Web-site: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280,
2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $55.00, на пів року - $35.00. Для членів УНСоюзу
$45.00 річно, на пів року - $30.00. За кожну зміну адреси - $1.00.
Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор – Ірена Яросевич
Редактори: Ольга Кузьмович, Христина Ференцевич,
Левко Хмельковський, Петро Часто.

Адміністрація „Свободи"
Адміністратор Володимир Гончарик (973) 292-9800 (дод. 3041)
Керівник відділу оголошень
Марійка Осціславська (973) 292-9800 (дод. 3040)
Передплата – Марійка Пендзола (973) 292-9800 (дод. 3042)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про несподівано приязні серця

Як часто потрапляємо в полон песимістичного настрою, коли йдеться про ставлення до нас, українців, тут, на т. зв. „чужині”, але не менше також на батьківщині. Мовляв, нас належно не цінять, часто ідентифікують з такими, що не варті назви „українців”, або мають до нас дуже неповажну настанову. Та ось в останньому часі призбиралися докази на те, що воно так погано не є і що, навпаки, знаходимо у чужинців подив чи признання, яке нам справедливо належиться. Такі докази хочеться реєструвати, хочеться ними дорожити і подавати їх до загального відома, навіть коли їхня важливість не є аж така актуальна.

Один з таких випадків скоївся у святочний період тут таки, в поближжі Ню-Йорку. Як нам розповіли учасниці того цікавого інциденту, пластунки з Ню-Йорку, один їхній гурток вибрався із колядою на ряд адрес. На жаль, як це трапляється, не всі адреси були правильні та не під усіми живуть тепер українці. Отож трапилося юначкам зайти до мешкання незнайомого американця, який, однак, хотів знати, яка ціль їхніх відвідин. Коли дізнався, що вони колядують і в цей спосіб збирають також гроші на свою організацію – попросив заколядувати. Одна із юначок, побачивши фортепіян, заграла коляду, а під цей акомпаніямент дівчата заспівали. У висліді чужинець, що, може, вперше зачув коляду, був так зворушений та захоплений, що без слова виписав чека на 250 дол., щоб в цей спосіб подякувати молодим пластункам за їхній спів.

Але виявляється, що не лише пісня може викликати таке захоплення. Ось несподівано для нас усіх, мешканців Ню-Йорку, минулого тижня в редакції польського щоденника „Нови Дзеннік” можна було привітати і послухати сучасного українського поета з його поезіями українською мовою та перекладами на польську.

Вечір, що його влаштували польські прихильники української поезії, був присвячений поетичній творчості Василя Махна, молодого науковця та поета. Вивчивши плинно польську мову, навчав української в Ягайлонському університеті, а від декілька років перебуває в Ню-Йорку і працює в Науковому товаристві ім. Шевченка. І ось у вщерть виповненій залі редакції популярного „Нового Дзенніка” ми почули теплі привітальні слова редактора М. Вєжинського, а відтак, під проводом А. Фрайліх, – українські поезії В. Махна та їх переклад у виконанні Е. Чижовської. Теплі оплески польської публіки були найкращим доказом успішности цього вечора, в якому можна було відчути зацікавлення сьогоднішньою українською творчістю, а вже зокрема творчістю молодого поета, що постійно шукає зв'язків із чужоземним літературним світом і в цей спосіб найкраще пропагує український.

Як відомо, появився вже том поезій В. Махна польською мовою „Вендровци”, який зацікавлені учасники польсько-українського вечора купували на місці, щоб здобути підпис автора. Зв'язки В. Махна із польськими поетами не є одинокі, але дають так потрібну можливість взаємного пізнання творчости і, як писав критик цього вечора у „Новім Дзєнніку”, складати спільно чолобитню поезії. Як добре, що маємо у нашій спільноті людей, які збуджують своїм мистецтвом признання для України, а рівночасно і для сьогоднішньої поезії.

О–КА

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Далі про справу ...

„За 139.2 мільйона готівкою і в акціях „МБ Файненшил" перебирає у свою власність FSFF (банк „Певність") в Чикаґо" – повідомила чикаґська газета.

Часом доводиться писати про речі, які нас засмутили. Чикаґський щоденник „Чикаґо Трибюн" від 13 січня 2004 року, в своїй бізнесовій секції, повідомив, що банк „MB Financial" перебирає у свою власність 1-ий Український Федеральний щадничий банк „Певність".

Щоденник також зацитував слова президента і головного керівника Мічела Файгера „MB Financial", що „Певність" – це „один з найбільш доходових банків в цілій країні". Я думаю, що хтось може поспитати: „Чому інституція, підприємство, що є найкращим в країні, хотіло б перестати існувати як самостійна одиниця під власною дирекцією і влитися (be merged) в інше підприємство?" Особисто я того не розумію.

Стаття в „Чикаґо Трибюн" починається реченням, що в 1964 році Юліян Куляс організував групу інвесторів, щоб перебрати малий збанкрутований ванк (savings and loan) в „Українському селі" (я не думаю, що тоді ця назва існувала). В лютому цього року припадає 40-ва річниця від тієї події.

Тут треба зробити деякі спростування й вияснення. Про збанкрутований банк довідалися люди з організації Визвольного Фронту й саме вони зацікавились, щоб перебрати його. В 1963–64 роках я був головою осередку СУМ імені Павлушкова в Чикаґо. Пригадую собі, скільки сходин із членством організацій, що входили до складу Визвольного Фронту, проводилося, щоб зібрати 350 тисяч долярів. Капітал був потрібний на те, щоб було чим виплатити депозиторів після переорганізування банку, на випадок, якщо попередні депозитори забажають витягати свої гроші, як новопоставлений банк, під новим керівництвом, відкриє двері.

Я особисто проводив ряд ширших сходин з членством осередку СУМ, заохочуючи всіх вибирати свої гроші з інших банків і депонувати у заставний капітал. Акція була дуже успішною. Люди зложили дещо більше 300 тисяч, погодилися не забирати своїх грошей в наступних трьох роках, якщо того треба буде, й дехто з перших працівників працював без винагороди, включно зі мною, збірщиком та організатором.

Я також брав участь у засіданнях, які проводив адвокат Куляс, коли переорганізований банк ставав на ноги. У людей була посвята. Пану Юліянові Кулясові, молодому адвокатові в тому часі, віддано справу оформлення документації, було обрано його очолити цю справу. Так банк „Певність" почав своє існування.

Банк „Певність" був дитиною громади, громада тішилася його існуванням від першого дня аж до сьогодні, довіряючи проводити і берегти ту дитину, як щось наше спільне, незалежно від наших політичних переконань чи релігійної приналежності. Всі ми казали: банк „Певність" – це український банк, це наш банк!

Не тільки я, але й багато більше інших людей мають опінію, що теперішній провід банку „Певність" не мав морального та громадського уповноваження ліквідувати себе шляхом злиття з більшим банком, а тим більше зробити це без відома громади, у повному секреті від неї. Я навіть не є певний, чи існує економічний арґумент на те, що треба було це робити, якщо зважити, що з кожним кварталом банк „Певність" постійно виказував щораз кращі прибутки, значить – ріс, просперував, дійшов у активах майже до півбільйона долярів. Думаю, що було б було набагато цікавіше прочитати вістку в газеті, що банк „Певність" купує інший банк. На мою думку, це свідчило б про візію його керівництва. Виглядає – у нас немає візіонерів, банкірів, будівничих, людей, що мали б візію стреміти до розбудови бізнесу, щоб передавався з ґенерації в ґенарацію.

Мені невідомо, щоб хтось в громаді ширив думку, що банк „Певність" треба віддавати у власність іншому, більшому банкові. Тому я був заскочений, коли почув, що таке сталося. Я сьогодні питаю себе й не знаходжу відповіді: „В чиєму інтересі було продавати успішний, перспективний, просперуючий банк, що був гордістю не тільки її початкових організаторів, але всієї української чикаґської громади, а то й цілої діяспори, подібно, як гордимося іншою нашою українською фінансовою інституцією в Чикаґо – Спілкою „Самопоміч"? Мені прикро, що моя дочка, будучи директором банку, нічого мені не сказала про те, як справа про „мерджер" банку „Певність" обговорювалася. (Слово „мерджер" означає злучення двох комерційних інституцій, в якому більша інституція перебирає у власність меншу). Сказала щойно після того, коли дирекція прийняла рішення. Також сказала, що їй, як і всім директорам, було звелено зберегти секрет, навіть перед найближчою родиною.

На кінець, мені хочеться пригадати один недавній момент. Як кілька років тому банк „Певність" переорганізовувався з комунальної (mutual) власности на власність на базі акцій (shareholder ownership), пан Куляс тоді проводив зустрічі з громадою на вияснення зміни форми власности.

На зустрічі у Палатайні, – присутніх була повна заля – я запитав пана Куляса: „Чи існує можливість, що хтось викупить більшість акцій на ринку й перебере банк в чужі руки?". Відповідь пана Куляса була приблизно така: „Ми так себе забезпечили, що ми завжди будемо мати контролю над більшістю акцій, і нас ніхто ніколи не зможе викупити".

Так, викуплення акцій на ринку не сталося, але банк „Певність" перестає існувати в Чикаґо як назва і як самостійна інституція – через добровільну згоду бути перебраним іншим банком шляхом „мерджер". Чи це не іронія?!

Лука Костелина,
Чикаґо

...банку „Певність"

В газетах „Сан Таймс" та „Чикаґо Трібюн" 13 січня 2004 року появились повідомлення про те, що „MB Financial" закупив за 139 млн дол. банк „Певність". Підкреслюю – закупив, і це не є партнерство, як в одній із радіопрограм в Чикаґо Ю. Куляс пояснював. Цим способом „MB Financial" здобув для себе 5 нових місць – з них два в так званому „Українському селі", одне в Палатайні, одне в північно-західній частині міста при Мілвокі Евеню та одне місце – у Філядельфії.

В цій статті подали також про те, що власники акцій банку „Певність" одержать по 35.25 дол. за свої банківські акції. На прес-конференції „MB Financial" 12 січня президент „MB Financial" заявив, що банк „Певність" є однією із фінансових установ, яка надавала послуги українській спільноті, що начисляє понад 100 тис. мешканців, та що Ю. Куляс був президентом цієї установи 40 років і що він є другим з черги найбільшим власником акцій в цьому банку, маючи їх 6.7 відсотка, і що він залишиться в „MB Financial" як консультант фінансового Відділу, а з ним також Павло Надзікевич, який досі був головою дирекції „Певности".

В статті є згадка про касу „Самопоміч", яка як банк „Певність" є найстаршою установою в „Українському селі". Обидві ці фінансові установи надавали свої послуги мешканцям цієї частини міста. Згадується також про зріст цін на мешканеві будинки у цій околиці, в якій дуже багато українців.

Згадали автори також про початки банку „Певність", який 40 років тому був в польських руках, і через фінансові недоліки та не маючи забезпечень на своїх контах був змушений стейтовими властями самоліквідуватись. Газети пишуть, що Ю. Куляс в тому часі організував гурт людей, щоб придбати цей банк для української громади. Тут хочу підкреслити неточність цього твердження газет, яких про це зле поінформували.

Сама ідея купівлі банку вийшла від людей тодішнього Визвольного Фронту, які в дуже скорому часі, прямо тільки на слово, від членства цього фронту зібрали потрібну суму для закупу цього банку – 300 тисяч. Люди давали свої важко зароблені гроші, щоб врешті-решт мати свій рідний, український банк. На правного дорадника було тоді запрошено Ю. Куляса, як молодого адвоката, і з ним деякі члени збіркового комітету зовсім безкорисливо почали працювати в цьому банку. Ми були гордими за цей банк, які деякі називали банк на „курячій лапці", але це був свій, рідний, український банк, який в наступних роках почав зростати і став гордістю не тільки Чикаґо, але і цілої української діяспори.

Переконаний, що колись історики, пишучи історію діяспори, згадають не злим тихим словом про початок цієї установи та відданих, ідейних його захисників та засудять тих, що довели його до ліквідації.

Як колишній активний член дирекції українського банку „Певність", а дотепер почесний його директор, заявляю перед громадськістю, що з продажею банку не мав нічого спільного.

Усі рішення дирекції, а головно, коли йшлося про продаж банку, були для почесних директорів засекреченими, так і все було засекречене перед активістами нашої громади. Теперішній провід банку прошу зняти моє прізвище із всяких фінальних звідомлень банку, бо не хочу бути їх штучною прикрасою.

Я глибоко переконаний, що не шише відд себе, але й від імені моїх друзів, засновників і будівничих цієї нашої колишньої гордини, які відійшли у вічність, висловлюю велике обурення з приводу цього негромадського вчинку членів дирекції, вияснення яких не відповідають правді.

Лев Боднар,
Чикаґо

В пам'ять трагічного бою під Крутами

Пишу до вас короткого листа з нагоди дня народження моєї мами Мирослави Вольф, якій 5 січня 2004 року сповнилося 75 років. Проживає моя мама в Україні, в селі Завершиці (стара назва села – Чунів) Городоцького району Львівської області. Молоденькою дівчиною (дівоче прізвище її Сарвас) вона друкувала вказівки Степана Бандери, листівки УПА. Багато розповідає про цей нелегкий час. Вона має посвідчення учасниці бойових дій УПА. Та найбільше любить розповідати моя мама про це у віршах, які пише ще й досі, будучи вже немолодою. В Україні мама читає свої вірші на виступах, зібраннях, на святах у нашій середній школі, де вона колись вчителювала. Ми – три дочки – нашу маму дуже любимо і поважаємо.

Я приїхала до Америки зі Львова 4 жовтня 1998 року. Моїй дочці Олені було 18 років, а тепер вона – асистент дентиста, заміжня. А починали ми з української школи в Гартфорді, де я вчителювала, а дочка грала на піяно на уроках співів, проводила концерти. Тепер я доглядаю за старенькими людьми і допомагаю рідним та близьким в Україні, належу до новоствореної організації „Краяни", яка допомагатиме новоприбулим до Америки.

Ярослава Вольф,
Гартфорд, Кон.

Нижче подаємо вірш Мирослави Вольф:

Палали криваві заграви,
Йшла в Київ жорстока орда.
І воля жадана роками,
Такою слабкою була.
І встали на захист свободи
Забувши про біль і про страх,
Ці діти. Ти чуєш народе?
Прослав їх, оспівуй в піснях!
Кричало безвусе юнацтво:
„За волю України! Вперед!"
Піднялось студентське братство
Безжально строчив кулемет.
Один на один з ворогами...
Жорстокість на мрію пішла!
І падали діти рядами
Стогнала, ридала земля!
І чайкою впала додолу
Гірка материнська сльоза,
Бо вже не діждеться додому
Своєї дитини вона.
Ми чуємо цей голос донині...
Чи чуєш його, друже, ти?
Так воля дісталась Вкраїні.
Ми мусимо її зберегти.

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Успіх члена УНСоюзу Івана Гвозди

Адвокат Іван І. Гвозда, син д-ра Івана і Валентини Гвоздів з Сиракюз, Н. Й., практикує у найвищих судах нюйоркського штату – у Апеляційному суді й у Верховному суді апеляційного відділу.

Адвокат І. Гвозда є членом правничої фірми „Вуд і Річмонд" на півночі Сиракюз, яка спеціялізується в правному репрезентуванні працедавців і їх забезпеченевих компаній, що знаходяться в північній і центральній частині штату Ню-Йорк.

Недавно адвокат І. Гвозда репрезентував корпорацію перед найвищим судом нюйоркського штату в Апеляційному суді (Court of Appeals), яку він успішно оборонив, вигравши судову справу, яка стала важливим прецедентом в правних аналах цього штату.

І. Гвозда працював правником в декількох правничих фірмах, також успішно провадив свою власну канцелярію в Сиракюзах.

Адвокат І. Гвозда впродовж своїх студій був нагороджений різними відзначеннями від академічних клюбів під час навчання, включно з „Громадською нагородою", за „високоморальні впливи на інших, як і за особисте дотримання найвищих традицій моралі".

Він закінчив з високим відзначенням Університет в Бафало, Н. Й., зі ступенем бакалавра в ділянці політичних наук, а ступінь доктора прав отримав в коледжі прав Сиракюзького університету, з окремим дипломом Програми студій міжнародного права.

Адвокат І. Гвозда

Адвокат І. Гвозда є членом кількох українських громадських організацій, зокрема Пласту та Українського Народного Союзу. Він із дружиною Софією проживають в Сиракюзах, Н. Й.

Д-р Борис Буняк

ЧИСЛОВЕ ЗІСТАВЛЕННЯ ПРО РУХ ЧЛЕНСТВА УНСоюзу
ЖОВТЕНЬ 2003 р.

	Молодь	Дорослі	АДД	Разом
Активні члени 9/2003	5,901	12,166	2,671	20,737
Неактивні члени 9/2003	7,657	16,106	0	23,763
Всі члени 9/2003	13,558	28,271	2,671	44,500
Активне членство				
Приріст у 10/2003				
Нові члени	3	18	0	21
Нові УЛ	0	0	0	0
Прийняті наново	8	13	2	23
Разом	11	31	2	44
Убуток 10/2003				
Померли	0	15	0	15
Вибрали гроші	6	14	0	20
Відійшли з дозрілими книж. грамотами	16	7	0	23
Виплатили повні вкладки забезпечення	11	8	0	19
Відійшли на част. випл. забезпечення	0	0	0	0
Відійшли на безпл. продовж. забезпечення	7	10	0	17
Вигасло забезпечення (активні)	11	5	10	26
Кінчилось забезпечення	1	6	4	11
Разом	52	65	14	131
Всі активні члени 10/2003	5,860	12,131	2,659	20,650
Неактивне членство				
Приріст у 10/2003				
Виплачене забезпечення	11	8	0	19
Відійшли на частинно виплачене забезпечен	0	0	0	0
Вигасло продовж. безплатне забезпечення	7	10	0	17
Разом	18	18	0	36
Убуток у 10/2003				
* Померли	1	31	0	32
* Вибрали готівку	8	16	0	24
Дозрілі книж. гр. неповної виплати	0	5	0	5
Повернені в активні	8	13	0	21
Вигасло забезпечення (неактивні)	1	6	0	7
Разом	18	71	0	89
Всі неактивні члени 10/2003	7,657	16,053	0	23,710
РАЗОМ УСІ ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ 10/2003	13,517	28,184	2,659	44,360

(* Виплачені і частинно виплачені грамоти)

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Друзі Львова і благодійники дітей

Бил і Глорія Мисники

Бил і Глорія Мисники з Корнінгу, Н. Й., вже п'ятий рік приїздять до Львова з медикаментами та медичним приладдям. Вони співпрацюють із Львівською обласною спеціялізованою клінічною лікарнею у виконанні кількох проєктів допомоги хворим дітям.

Сьогодні родина Мисників – співголови Львівського комітету асоціяції споріднених міст. Перші партнерські стосунки між Львовом і Корнінгом встановлені в 1987 році. А до Львова вперше 1999 року Мисники привезли до лікарні тисячі кілограмів медикаментів. Багато зробив для налагодження контактів між двома містами колишній голова Галицької районної адміністрації Володимир Олійник.

У 1999 році посадник Корнінга Альберт Фрейс і Володимир Олійник підписали протокол про співпрацю між містами. Саме тоді Мисники вперше відвідали обласну дитячу лікарню. Головний лікар Олександер Миндюк розповів про її потреби, зокрема про інвалідні візки.

– Ми виконали це прохання, – розповідає Бил Мисник, – переславши 22 візки різної величини загальною вартістю 2000 долярів США. У липні 2002 року, після скнилівської трагедії, Глорія особисто зібрала кошти для допомоги сім'ям потерпілих.

Батьки Глорії Мисник родом із Сирії. Проте для неї абсолютно природним є бажання вивчати і розуміти Україну.

– Я беззастережно люблю і поважаю духовну спадщину мого чоловіка, – говорить вона. – Ми – одне ціле, і рішення завжди приймаємо разом. Бил також поважає культуру мого народу. Саме тому нам так добре разом.

Бил Мисник за освітою – інженер-електрик. Глорія за фахом – учитель, добровільно бере участь в роботі цілої низки громадських організацій. Вони дуже оптимістично налаштовані щодо подальшої діяльности в Україні.

Нині серед проєктів, які здійснюють Мисники, є й проєкт „Глюкометри" – допомога дітям, хворим на цукровий діябет. Вдалося отримати ґрант саме під цей проєкт на 2004 рік. А найновішим серед започаткованих проєктів є забезпечення сліпих людей і людей зі зниженим зором сучасною літературою, надрукованою спеціяльним великим шрифтом і шрифтом Брайля. Цей проєкт задумали на спільному засіданні Асоціяції споріднених міст у Корнінгу у вересні 2002 року. Незабаром така література надійде в спеціялізовану бібліотеку Львова.

Наталя Онисько,
Львів

Щедрий дар

З великою увагою перечитую тижневик „Свободу" і маю від того велике задоволення. Це думка всього вчительського та учнівського колективу нашої школи. А те, що ми одержуємо газету – заслуга нашого земляка, нашого спонзора Андрія Маринюка разом з його дружиною Любою та синами Юрієм та Яремою. Коли Україна стала незалежною Андрій і Люба Маринюки приїхали у рідні краї і вирішили заснувати свій фонд, щоб допомагати вихідцям із Желдецької школи, які навчаються у вищих навчальних закладах. Першими стипендіятами родини Маринюків стали Леся Марко, Неля Сторожук, Богдана Пайтра і Галя Мазуркевич, які навчаються у Львівському національному університеті ім. І. Франка, у правничому коледжі, на економічному та філософському факультетах та в педагогічному коледжі у Бродах.

Кожен приїзд Маринюків у Желдець стає радісною подією. Така зустріч відбулась і минулого червня. Приїхала вся родина Маринюків – Андрій і Люба разом з синами Юрієм і Яремою та внуком Андрійком. Погожого дня вищезгадані студенти разом з батьками зібрались в обласному центрі. У той день їм вручали іменну стипендію імені родини Маринюків. Новими стипендіятами стали Володимир Станішевський (студент Львівського медичного університету), Люба Марко (Ставропігійський університет), Наталя Березюк (Львівський медичний коледж).

Ганна Пайтра,
с. Желдець, Львівської обл.

Люба та Андрій Маринюки на святі вручення атестатів у Желдецькій школі у 2003 році.

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Бенкет українських ґрадуантів

ВОРЕН, Миш. – Товариство українських градуантів Дітройту і Віндзору, засноване в 1939 році, надає щороку стипендії для студентів українського походження і вибирає особу, заслужену перед українською громадою, надаючи її звання „Українець року".

16 листопада 2003 р. українські ґрадуанти зібрались в бенкетній залі Українського культурного центру, щоб відзначити 64-ті роковини існування своєї організації і вибрати найбільш заслужену особу в українській громаді.

Званням „Українець року" вирішено відзначити Любомира Татуха, який з юних літ став членом ОУН, добровільно зголосився в українську дивізію „Галичина", в Мюнхені працював в референтурі зв'язку ОУН і був членом редакційної колеґії органу ЗУ ОУН „Український самостійник". У США він включився в політичне, культурне і громадське життя української громади, заснував відділ ОУН , який висилає в Україну матеріяли з боротьби з комунізмом. Протягом багатьох років комітет під його керівництвом висилає українські підручники до шкіл східніх областей України.

Бенкет відкрив Йосип Єльник, президент товариства, провадив бенкетом Олег Ушлей. Гостей забавляла грою на фортепіяні Ольга Соловей. Після бенкету були роздані стипендії, які отримали Марія Балонна, Олександер Чапрак, Сергій Делебіцький, Олена Кісс, Михайло Конюх, Степан Левоцький, Олександер Пономарьов, Наталія Рогатин, Марта і Михайло Віхореки. Слово про „Українця року" мав голова комітету українських еміґрантів Степан Віхар.

Любомир Татух одержав мармурову табличку, яку вручив йому Степан Віхар, і звернувся з словами вдячности до гостей. Мармурову табличку як знак признання одержав від голови товариства також поет з Канади Петро Кузик, який написав багато віршів про Україну.

Ще довго не розходились гості, співаючи українських пісень.

Катерина Ткачук

Голова товариства Степан Віхар (праворуч) вручає відзнаку Любомирові Татухові.

Безкоштовні курси ЗУАДКу

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. – Інформаційне бюро ЗУАДК організовує 8-тижневі безкоштовні курси для тих осіб, які готуються до іспиту на отримання американського громадянства.

Новоприбулі, які мають зелені картки (право на постійний побут в США) і вже проживають у США найменше два роки (ті, що одружилися з американськими громадянами), або всі інші, які проживають у США вже чотири роки, можуть готуватися до іспиту на американське громадянство. Курси допоможуть засвоїти всі знання, потрібні при складані іспиту.

Реєстрація слухачів відбудеться у приміщенні ЗУАДК (1206 Cottman Avenue у Філядельфії) в суботу, 6 березня 2004 року, від год. 10-ої ранку до 1-ої по полудні. Оплата реєстрації – 15 дол. З питань реєстрації чи інших, просимо телефонувати на ч. (216) 728-1630.

Курси звичайно відбуваються в суботи, від 1 до 3 по полудні в ЗУАДК (але на бажання учасників дні або години занять можуть змінитися).

Методій Борецький

Зустріч з Папою Іваном Павлом II у Ватикані

Перебуваючи в Римі з нагоди урочистих святкувань 40-річчя Українського Католицького Університету, з Папою Іваном Павлом II у Ватикані зустрілися о. Тарас Лончина, парох Української помісної католицької церкви св. Трійці в Сілвер Спрінґ, МД., Орися Лончина (мати), Владика Гліб Лончина. Фото: Fotografia Felici

Книжки, надіслані до бібліотеки „Свободи"

Марія Браун-Ґалковська. „Дрібні справи" – переклад з польської Г. Теодорович. Ця книжечка про дрібниці: про речі, до яких ми звикли, і тому їх не помічаємо; про почуття, які в модерному суспільстві сприймаються як старожитні або дивакуваті, тому ми їх приховуємо; про чесноти, які світ відкидає як такі, що своє віджили, і тому ми їх соромимося. Книжечка призначена для широкого кола читачів. Видавництво „Свічадо", Львів, 2003 рік.

Famine-Genocide in Ukraine, 1932-1933. Western archives, testimonies and new research. Edited by Wsevolod W. Isajiw. Вижав „Ukrainian Canadian Research and Documentation Centre", 2003 рік.

Canadian American Slavic Studies „Holodomor": The Ukrainian Genocide 1932-1933. Guest Editor: Cheryl Madden. Vol. 37, No. 3. Fall 2003.

Святослав Поліщук. „Я юності не знав...", спогади. Особисті долі окремих людей органічно утворюють долю нації. Організатор видання – Едіта Познякова. Петропавловськ-Камчатський, 2003 рік.

Літопис Бойківщини. Видає Головна управа товариства „Бойківщина" США-Канада-Україна, ч.2/65 (76), 2003 рік.

Верховина. Літературна мозаїка. Орган дружньої ланки прихильників ідейної літератури, ч. 23. Видає редакційна колегія. Вікторія, Кензас, 2003 рік.

Отець Євген Небесняк. „Митрополит Андрей". Популярне видання про галицького митрополита Слугу Божого Андрея Шептицького (1865-1944). „САЛВИД" Видавництво оо. Салезіян східнього обряду, Рим-Львів, 2003 рік.

Дідахе. Наука дванадцятьох апостолів. Переклад з грецької О. Кіндій. Цей докумен, належить до найдавніших пам'яток християнської літератури. Це є збірка моральних, літургійних та церковно-правових настанов та вказівок щодо християнського життя для новонавернених християн. Видання призначене як для науковців, так і для широкого загалу читачів.

Ігор Копотієнко. „Нас, українців, убивали лише за те, що ми брахіцефали", поезії. До збірки увійшли вірші громадянського спрямування, про український патріотизм, про утвердження національних ідеалів. Видавництво „Пороги" Дніпропетровськ, 2003 рік.

Фідель Сухоніс. „Україна починається", оповідання. Для кожного читача Україна починається по-своєму. Для автора вона починається у невеличкому подільському селі, де він жив з бабусею і дідусем. Про деякі епізоди свого життя розповідає автор у цій книжці. Видавництво „Пороги", Дніпропетровськ, 2003 рік.

Отець Йосиф Денищук, ЧНІ. „Як Бога любити". В книзі зібрані сутєві правди про духовне життя, яких автор дотримувався впродовж 50 років свого священичого життя в Канаді, США, Україні. Видавництво „Голос Спасителя", Йорктон, Саскечеван, Канада, 2003 рік.

УКРАЇНА І СВІТ

Пласт в Україні – не жарт і не казка

Р.Л. Хомяк

В. Довженко і І. Юхновський

КИЇВ. – Гей, пластуни, гей, юнаки – життя і жарти, і казки...

Не хвилюйтесь, шановні, я знаю слова „Гимну закарпатських пластунів" вже понад 60 років. Але саме таке перефразування цієї пісні звучало мені в голові, коли я сидів на презентації Пласту в столиці України. Імпрези на такому рівні у дев'ятдесятилітній історії Пласту, гадаю, ще не було.

Презентація відбулась 15 січня на державному рівні – в будинку Державного комітету у справах сім'ї та молоді, на історичній Десятинній вулиці, в тіні Андріївського собору і кілька кроків від приміщення, в якому потайки сходились члени Кирило-Методіївського братства – товариші-конспіратори Тараса Шевченка. За головним столом сиділи „пані міністер" – голова Державного комітету Валентина Довженко, голова Крайової Пластової Старшини (КПС) Оксана Заліпська і три депутати Верховної Ради України (знайшли на це час, хоч того ж дня в парляменті сталася чергова криза).

Пласт діє відкрито в Україні вже з 1989 року, коли ще був СССР, який 50 років раніше заборонив Пласт в Галичині. Нині Пласт в Україні нараховує 10 тисяч членів – від новаків до сеньйорів. Але презентацію, так би мовити, свій дебют, Пласт зробив щойно тепер, щоб показати громадськості те, чим він вже є в Україні та в інших частинах світу – і зробив це дуже професійно, по-сучасному. І це добре, бо в Україні про Пласт ще порівняно мало знають. (За СССР про Пласт знали „компетентні органи" і тримали ці інформації в закритих фондах. Пам'ятаю, як десь зо 30 років тому моя знайома-пластунка зі США відвідувала Україну, і один з „компетентних товаришів" витягнув карту організаційної структури Пласту і попросив її уточнити деякі імена на порожніх місцях пластової ієрархії, себто ГПБ, КПС, КУПО і тому подібні пластові абревіятури. Все це нібито для „поліпшення зв'язків зі співвітчизниками за кордоном").

Програма презентації 15 січня включала фото-виставку з життя Пласту в Україні, показ короткого документального фільму, чепурні друковані матеріяли, включно з кольоровими буклетами і цікавими історичними та найновішими даними про „Пласт – Національну Скавтську Організацію України". Тут неабияку ролю для полегшення праці журналістів відіграв Сергій Летенко, референт преси „Пласт-НСОУ", який виявив добре знання того, яку саме інформацію преса потребує, і активно пропонував додаткові послуги.

А Валентина Довженко подякувала керівництву Пласту за допомогу у здійсненні програми її відомства (Комітету сім'ї та молоді) за минулі роки і сказала, що цей захід стимулюватиме подібні презентації й інших громадських організацій під її юрисдикцією. Вона також згадала, що держава минулого року виділила 226 тисяч гривень на діяльність Пласту, і зазначила: „Ви добре їх використали". А як високий чиновник в присутності трьох законодавців, не пропустила нагоди, щоб висловити сподівання, що Верховна Рада і в майбутньому впише в бюджет гроші на потреби Пласту.

До речі, в парляменті України діє група сприяння Пластові – як у нашому Конґресі „кокуси", її заініціював академік Ігор Юхновський і нині вона нараховує 32 народних депутатів різних політичних переконань. Троє з них взяли участь у презентації: академік І. Юхновський, Юрій Павленко (ще недавно наймолодший член ВР; йому всього 28 років), який працює в Комітеті парляменту з питань молоді, і Сергій Олексієнко, координатор депутатської групи сприяння Пластові. У своєму виступі законодавець Ю. Павленко так і сказав про Пласт: „Підтримка з боку держави – правильна, тут є що фінансувати", і додав, що, на його думку, одна гривня, інвестована в працю Пласту, дає десять гривень прибутку!

Скажіть – чи це„жарти і казки"? Коли Пласт мав своє „лобі" в законодавчому органі країни і вдячність виконавчої й законодавчої влади?

Взагалі, за всю свою історію Пласт не надто відчував підтримку з боку влади. Вона його або терпіла, або забороняла, але рідко коли йому сприяла. Пласт з'явився у Львові за Австрії і тоді, мабуть, непогано вписувався в політичне тло, але вже через кілька років прийшла Польща, і якщо взяти до уваги, що в Пласті були такі „небезпечні антирежимники", як Роман Шухевич, Степан Бандера, Богдан Кравців, Лев Ребет (в матеріялах, розданих на презентації, подані імена відомих пластунів-борців за державність України), то не дивно, що польська влада трохи терпіла, а згодом заборонила Пласт.

А коли в 1939 році Польщу замінив Совєтський Союз, зі своєю системою піонерів і комсомольців, то про ніякий Пласт влада не хотіла чути. Моє пластування почалось десь 1943 року, коли не з ласки Третього Райху, а всупереч його бажанням, такі пластуни, як „Пік" – П'ясецький і його колеґи, влаштували малий табір для новаків у Брюховичах, під Львовом. А після Другої світової ті ж люди відновили Пласт в таборах „Ді-Пі", з дозволу військової окупаційної влади. І то, пам'ятаю, які труднощі треба було долати навіть з міжнародною скавтською бюрократією. Наприклад, короткий час ми носили на пластових сорочках нашивку „Ukranian Scout" (саме так, з правописною помилкою, без першого „і"), але згодом мусіли її зняти – тому, що скавти могли діяти тільки у своїх державах. Тепер Пласт має свою державу і називає тут себе скавтською організацією. А в західній діяспорі пластуни – не скавти, хоч Пласт як організація займається скавтінгом без перепон і навіть – як це було в Канаді, коли вона підносила на щит багатокультурність – часами дістає якісь державні ґранти.

За роки своєї діяльности в Україні Пласт вже розвинув широку мережу. Цих 10 тисяч пластунів виховуються у 22 з 25 областей (навіть на Донбасі). А в Криму, – казала голова КПС Оксана Заліпська, – вже діють два гуртки кримських татар-мусульманів. Вони вивчають українську мову.

Щодо мови, то цікаве зауваження зробив народний депутат Ю. Павленко. Це людина вже нинішної України, на день проголошення незалежности йому було 16 років. Він зазначив, що є україномовним, але коли переглядає деякі пластові видання (мабуть, видані діяспорою), то окремих слів в цих текстах не розуміє. Він заохочував Пласт „іти на схід" України, але при тому радив видавати деякі інформаційні матеріяли російською мовою – для батьків майбутніх пластунів. В цьому його підтримав „хрещений батько" Пласту в Україні – академік і депутат І. Юхновський, на 50 років старший від депутата Ю. Павленка. „Те, що ви займаєтесь українізацією, не викликає сумніву", – додав депутат-академік, заохочуючи Пласт також ставити наголос на захист природи, „бо це важливе для України". Він пропонував, щоб Пласт включився у програму Британської Ради „Чисті міста", яка вже діє у 15 містах України. А голова КПС Оксана Заліпська інформувала, що Пласт в Україні вже почав заходи в галузі екології: займався очищенням гори Говерлі і морського узбережжя в Евпаторії, в Криму. В організаційній праці, – запевнила головна пластунка України, – Пласт дивиться на східню діяспору і на Естонію.

В Україні не раз можна почути ностальгійні нарікання: мовляв, розвалили комсомол, який довгі роки виховував молодь, і не створили нічого нового. Презентація Пласту 15 січня показала, що такий погляд безпідставний. І це ще підтвердять майбутні презентації інших молодечих організацій, про які говорила голова Державного комітету у справах сім'ї і молоді Валентина Довженко.

Прихід від товариської зустрічі, призначений на пресфонд тижневиків УНСоюзу

У підсумках товариської зустрічі в Готелі Рамада, що відбулася 3 жовтня 2003 року за ініціятивою Слави Гординської та Іванки Олесницької подаємо листу присутніх на зустрічі:

Оксана Бауер	Моріставн, Н. Дж.	Ольга Кузьмович	Ню-Йорк, Н. Й.
Христина Бродин	Спрінґфілд, Н. Дж.	Рома Лісович	Юніон, Н. Дж.
Лідія Цяпка	Лівінгстон, Н. Дж.	Ольга Луків	Спрінґфілд, Н. Дж.
Рома Гадзевич	Моріставн, Н. Дж.	Зеня Олесницька	Флоргем Парк, Н. Дж.
Анна Гарматій	Четгем, Н. Дж.	Донна Походжай-Стельмах	Моріс Тавншір, Н. Дж.
Хризанта Гентіш	Мейплвуд, Н. Дж.	Боженна Полянська	Мілінгтон, Н. Дж.
Ольга Гнатейко	Кліфтон, Н. Дж.	Дарія Семеген	Спрінґфілд, Н. Дж.
Ярослава Гординська	Спрінґфілд, Н. Дж.	Зоряна Ставнича	Кінелон, Н. Дж.
Ірена Яросевич	Кліфтон, Н. Дж	Оксана Тритяк	Плейнфілд, Н. Дж.
Оксана Качарай	Бадд Лейк, Н. Дж.	Богданна Витвицька	Самміт, Н. Дж.
Христина Козак	Ратерфорд, Н. Дж.	Зірка Воронка	Мейплвуд, Н. Дж.
Іванка Олесницька	Мейплвуд, Н. Дж.	Марта Ворох	Вест Орендж, Н. Дж.

Додатково зложили на оба пресові фонди:

	100 дол.	Ольга Гнатейко	Кліфтон, Н. Дж.
	70	Зеня Олесницька	Флоргем Парк, Н. Дж.
по	50	Марія Кознарська–Казанова	Аппер Монтклер, Н. Дж.
		Катря Червоняк	Ню-Йорк, Н. Й.
		Анна Денисик	Моріс Плейнс, Н. Дж.
		Ярослава Гординська	Спрінґфілд, Н. Дж.
		Марія Куцина	Морріс Плейнс, Н. Дж.
		Наталія Саляк	Моріс Плейн, Н. Дж.
		Неоніля Сохан	Моріставн, Н. Дж.
		Уляна Сось	Сан Антоніо, Тексас
		Оля Ставнича	Ратерфорд, Н. Дж.
	25	Зеня Олесницька	Ню-Провіденс, Н. Дж.
по	20	Оксана Бауер	Моріставн, Н. Дж.
		Лідія Цяпка	Лівінгстон, Н. Дж.
		Рома Гадзевич	Моріставн, Н. Дж.
		Ірена Яросевич	Кліфтон, Н. Дж.
		Оксана Качарай	Бадд Лейк, Н. Дж.
		Оленка Колодій	Мейплвуд, Н. Дж.
		Оля Луків	Спрінґфілд, Н. Дж.
		Божена Плянська	Мілінгтон, Н. Дж.
		Зірка Воронка	Мейплвуд, Н. Дж.
		Марта Ворох	Вест Орендж, Н. Дж.
		Христина Кохан	Товако, Н. Дж.

Разом зібрано: 1,270 дол.

Щиро дякуємо за фінансову підтримку

Ярослав Дужий – почесний доктор УВУ

ВОРЕН, Миш. – 3 січня в приміщенні Українського культурного центру відбулось присвоєння почесного докторату Українського Вільного Університету відомому меценатові, політичному і громадському активістові, прихильникові української науки і культури Ярославові Дужому. Впродовж ряду років Я. Дужий і його дружина Ольга сприяли створенню фондів при Гарвардському університеті, Національному університеті „Києво-Могилянська академія" та поважним пожертвам на УВУ та інші науково-дослідні інститути.

На фото: учасники церемонії (зліва): Василь Колодчин, ректор УВУ Леонід Рудницький, Ярослав Дужий, д-р Павло Джуль.

Володимир Левенець

Вогонь з Вифлеєму пройшов Україною

Національна скавтська організація „Пласт" привезла в Україну Вифлеємський вогонь. Його передали пластунам польські скавти. Така акція відбувається в Україні уже п'ятий рік напередодні Різдва – як символ духового примирення християн усього світу. В Україну вогонь везуть через Австрію, Чехію, Словаччину, Польщу. Скавти передають Вифлеємський вогонь своїм друзям з країни в країну.

20 грудня пластуни з усієї України прибули до Львова, щоб запалити свічки і порозвозити Вифлеємський вогонь в українські міста та села і протягом двох тижнів передавали його по школах, сиротинцях, лікарнях, державних установах, церквах по всій Україні до Святого Вечора. Вперше цього року українські пластуни передали Вифлеємський вогонь російським скавтам.

21 грудня о 3-ій год. по полудні передали в Україну вогонь з Вифлеєму у Свято-Михайлівському Золотоверхому соборі м. Києва.

Щороку перед Різдвом скавти Австрії привозять вогонь із Вифлеєму і передають його скавтам Европи за допомогою „скавтської естафети". Вони запалюють свої свічечки у Вифлеємі на місці народження Ісуса Христа і розповсюджують вогонь як символ миру, любови, братерства і єдности. До цього додаються Різдвяні вітання і побажання. Вогонь розвозять у всі кінці світу. Щороку до цієї акції долучаються десятки тисяч дітей у сотнях міст, містечок і сіл України. Перша згадка про Вифлеємський вогонь датована XII століттям. Тоді один з учасників хрестових походів привіз це світло з Вифлеєму як дар для своєї родини і близьких, як символ найбільшого добра. Вифлеємський вогонь символізує випромінювання добра, душевного спокою, любови до людей, світло тепла, миру, радости, злагоди і сподівання, які Христос приніс на землю. Водночас це символ єднання з усіма, хто є далеко, солідарности з убогими.

Традиційно вогонь зберігається до Водохрещення (Йордану) – 19 січня. Так діти України і світу єднаються, передаючи з рук у руки Вифлеємський вогонь миру.

Слава Рубель,
голова ГПБ, Ню-Йорк

Цікава і громада, і „Громада"

Коли можна було б організувати огляд і конкурс українських журналів і тих, що в Україні, і діаспорних, то „Громада" з Будапешту була б серед перших. Це дуже цікавий і гарно оформлений часопис Товариства української культури в Угорщині, який виходить 6 разів у рік, від 1991 року. Товариство одержує підтримку мадярського уряду і для малої громади, близько п'ятитисячної, випускає цю двомовну журналістичну перлину. Маючи перед собою тільки п'ять чисел „Громади" можемо поділитися лише суб'єктивними, імпресіоністичними враженнями. Притягає і зовнішність обкладинок, і розмаїтість змісту. Короткі статті, які рідко переливаються поза сторінку, дуже змістовні. Тематика включає і дитячу сторінку, і часом припис якоїсь страви.

„Громада" веде хроніку громадського життя і дає йому напрямні, виховує. Довідуємося про товариські зв'язки з сусідніми громадами в Хорватії і Словаччині. Відчуваємо близькість Будапешту до України, бо приїздять до них і визначні одиниці, і цілі хори, ансамблі. Бачимо, що є пов'язання українських громад в Европі і що у Будапешті відбувся у 2000 році 10-ий Европейський конґрес українців.

Довідуємося про цікаві і значні проєкти, які випливають з цього суспільства природним, орґанічним джерелом. Наприклад, Ева Ґреґаші, перекладач на мадярську мову і дослідник творчости Лесі Українки в Єгипті (1910–1913), заініціювала акцію вшанування пам'яті Лесі Українки в цій країні. На весні 2000 року делеґація товариства повезла до Єгипту переклади поезій та скульптурний портрет поетки, створений Богданом Коржем, які були приняті до нової, модерно відтвореної Александрійської бібліотеки. Це свято культури і духовности було також політично відзначене участю губернатора Александрії та представників українського та угорського посольств в Єгипті.

Інший проєкт Товариства – створення і відкриття пам'ятника у Тигані, над озером Балатон. Зображує він молоду пару, короля Андраша і київську княжну Анастасію. Вони побрались і були короновані у 1047 році. У Тигані король заснував монастир і тут він і Анастасія поховані. Добре про це знати і сучасним мадярам і українцям.

Журнал часто нотує моменти історичного значення і прямий контакт з Україною. Член редакції Наталія Драгоманова-Бартаї, внучка Михайла Драгоманова, подає опис відкриття пам'ятника йому у Києві і свої гутірки із студентами в Києві.

Огляд навіть кількох чисел журналу свідчить про високий інтелектуальний рівень журналу. Статті про Хотин, про козацькі клейноди, про Великий голод в Україні 1933 року, про Пересопницьке Євангеліє, про Довженка, про Переяслав, про збройне мистецтво княжих часів і т. д. – це маленькі лекції, які подають знання у дуже приємний спосіб. Завважуємо і заохочення до плекання традицій і вияви сучасного модерного думання.

Маємо також перед собою також два прекрасні двомовні книжкові видання Товариства української культури в Угорщині. У 1999 році вийшло „Посланіє", вибране з поезії Шевченка, а 2000 року – „Слово о полку Ігоревім". Ці видання заслуговують на окремий огляд.

Очолює Товариство Ярослава Гортяні, яка уже має багато заслуг і відзначень за собою.

Христина Сохоцька,
Монреаль, Канада

Літак „Руслан"можна буде продати за 50 тисяч долярів

Подаємо скорочений варіянт статті Віталія Кукси з київської газети „Дзеркало тижня" від 23 січня 2004 р.

КИЇВ. – Перед Різдвом суддя Федерального суду Канади Мірель Табіб ухвалила рішення продати заарештований 26 червня 2003 року на летовищі Гузбей літак Ан-124-100 „Руслан", що належить АНТК ім. Антонова. Юристи цього авіобудівного підприємства готують апеляції. Правда, виконати рішення канадського суду важко: навряд чи знайдеться покупець, котрий захоче вирішувати численні юридичні й технічні питання, необхідні для успішного використання „Руслана". А продаж машини на брухт не задовольнить і сотої частки вимог кіпрської компанії „TMR" до Фонду державного майна України (ФДМ), задля забезпечення яких і було заарештовано літак третьої сторони, яка прямого стосунку до конфлікту не має.

Нагадаємо, що літак „Руслан" заарештував в Канаді шериф провінції Ньюфаундленд і Лабрадор на основі рішення Верховного суду Канади про визнання рішення Арбітражного інституту торговельної палати Стокгольма від 30 травня 2002 року в зв'язку з позовом компанії „TMR Energy Ltd" до ФДМ, яка вимагає заплатити їй 42 млн. дол. за невиконання контракту з модернізації Лисичанського нафтопереробного заводу. АНТК оскаржило арешт літака, оскільки підприємство є самостійним господарським суб'єктом і не входить у сферу підпорядкування ФДМ. Але ФДМ оскарження не зробив. Кіпрська компанія, у свою чергу, доводила, що оскільки АНТК ім. Антонова є державним підприємством, вона повинна відповідати за зобов'язання ФДМ – державного органу. Федеральний суд Канади повністю погодився з кіпрською компанією.

З цього приводу експерт **Сергій Козьяков**, адвокат, говорить:

– Відбулася жахлива несправедливість стосовно одного з найкращих і найвідоміших підприємств країни – АНТК ім. Антонова. Як громадянин України, щиро бажаю АНТК ім. Антонова й ФДМУ виграти апеляцію. Якщо кіпрська компанія виграє в Апеляційному суді, то вказане рішення, по-перше, стане прецедентом на території Канади, по-друге, буде енерґійно використовуватися як приклад судової практики адвокатами, що ведуть справи проти України в інших країнах.

Останнім часом відповідальні державні органи стали приділяти більше уваги забезпеченню захисту прав та інтересів України під час розгляду справ в чужоземних юрисдикційних органах. Можна сподіватися, що не повторяться випадки, коли в зв'язку з відсутністю коштів Україну не буде кому представляти в закордонному суді.

Дмитро Ківа, перший заступник генерального конструктора АНТК ім. Антонова:

– Апеляцію на рішення Федерального суду Канади ми й ФДМУ подали 7 січня. Наша позиція залишається незмінною: АНТК ім. Антонова не повинно відповідати своєю власністю, у даному випадку – літаком Ан-124-100, ні за борги держави, ні за борги інших державних підприємств чи установ.

На думку судді, літак не потрапляє під дію Акту про імунітет, оскільки на ньому немає озброєння та військових розпізнавальних знаків. І це попри подані нами докази того, що літаки цього типу стоять на озброєнні Росії і що наша машина виконувала лет в інтересах військових Італії та Канади.

Наші докази, що літак є власністю АНТК, а не держави, також відкинуто під досить натягнутим приводом. Суддя вважає, що поняття відповідальности і власности в Україні розуміють не так, як в інших країнах. І на закінчення – про долю літака. Навіть якщо ми програємо всі можливі суди й рішення про продаж літака набере сили, хто його купить? Адже покупець ніколи не зможе використовувати його за призначенням. Поперше, уся технічна, юридична документація на машину, сертифікати перебувають у нас.

Господарський суд Києва прийняв рішення, що забороняє знімати літак із реєстрації в Україні. У двох реєстрах літак значитися не може. Тобто перереєструвати літак і використовувати його немає юридичної можливости. Не говорячи вже про те, що жодна авіобаза світу, крім кількох російських і українських, не має технічних засобів для обслуговування літаків цього типу. І найголовніше: півроку стоянки на березі океану зробили літак непридатним для використання. Сьогодні ми навіть не знаємо точно, чи можна його підняти в повітря, щоб хоча б перегнати в Київ для капітального ремонту. Для цього потрібно посилати в Канаду літак з необхідним устаткуванням і проводити цілий комплекс досліджень, але ж будь-який наш літак або устаткування буде відразу ж заарештовано, поки не буде скасовано всі ці судові рішення. Тобто реальні літак можна продати тільки на брухт і одержати за нього тисяч з п'ятдесят долярів.

Віталій Кукса

СКУ вимагає звільнення В Медведчука

5 січня Світовий Конґрес Українців вислав офіційного листа до Президента України Леоніда Кучми з вимогою звільнити Віктора Медведчука з посади голови Президентської адміністрації. Мова йде про навмисне створену В. Медведчуком проблему з приміщенням для VIII з'їзду Світового Конґресу Українців, який відбувся в Києві 18-21 серпня 2003 року. Світовий Конґрес Українців звернувся до глави Адміністрації Президента Віктора Медведчука з вимогою повернутися до цієї справи, беручи до уваги, що приміщення для проведення VIII з'їзду СКУ було під його наглядом. З огляду на це, що СКУ не отримав жодної відповіді, Екзекутива СКУ на засіданні в грудні 2003 року вирішила почекати ще 30 днів на відповідь, а після цього звернутися до Президента Кучми з вимогою звільнити голову Адміністрації Президента.

СКУ підписав леґальний контракт з „Українським домом" на проведення VIII з'їзду Світового Конґресу Українців 18-21 серпня 2003 року та вплатив узгоджений завдаток, за два тижні до початку Конґресу до СКУ надійшло повідомлення, що „Український дім" не може дотриматися контракту – з огляду на терміновий ремонт.

Екзекутива СКУ,
9 січня 2004 р.

Український Свят-вечір в Росії

Українці міста Норильськапровели різдвяний вечір в картинній ґалереї, куди їх запросила директор Тамара Шевирьова. Цим заходом вони започаткували цикл „Вечори в картинній ґалереї". Ґалерія перетворилася на українську хату, і всі дивувалися, як багато речей з України виявилося у місцевих українців – вишивані образи і біблійні сюжети, керамічний посуд, рушники, лави з ряднами, чарівні строї.

У хаті Свят-вечір зустрічали господар Михайло Малиновський і господиня Ганна Котенцова-Пастернак. З ними були діти Катря Демиденко, Дмитрик Сластьон, Тарас Котенцов і Таня Бондарук. Господар засвітив свічки, проказав молитву, розповів дітям про Різдво і родина сіла до вечері. Аж за вікном почулися веселі голоси і до хати увійшли колядники. Після них знову почулися співи і з'явилися з колядою учні православної гімназії , яких приготували до виступу Олена Радько і о. Сергій. Господар обдарував дітей яблуками, помаранчами, цукерками, іграшками. Потім виступав вокальний ансамбль. На завершення усі присутні на вечорі частували українською кутею, для якої пшеницю, мед, горіхи і мак привезли з України.

Того дня українців Таймиру привітали президент СКУ Аскольд Лозинський, товариство „Просвіта" з Сербії і Чорногорії, Федеральна автономія „Українці Росії" та інші.

Після вечора голова Таймирської автономії російських німців Віктор Еберлінк сказав: „Такі свята допомагають виховувати молодь в дусі любови до своєї історичної батьківщини".

Тяжко з ним не погодитись.

Лариса Фоменко,
голова об'єднання „Україна",
Норильськ, Росія

Сповідь Леоніда Кучми про запізніле прозріння

Левко Хмельковський

„Свобода“ вже повідомила (ч. 36) про книжку Президента України Леоніда Кучми „Україна – не Росія“, що побачила світ російською мовою у московському видавництві „Время“ минулого року. Наклад книжки – 10 тисяч примірників. В Україні вона коштує 54 гривні, тож не кожен витратить на неї чималі для пересічного українця гроші. Надрукували книжку на Уралі.

Президент розповідає про своє життя, висловлює особисті погляди на сучасний стан України, намагається аналізувати діяльність держави за роки незалежності. Вочевидь, добре, що Л. Кучма докладно розповідає про себе, тому що така розповідь дозволяє краще збагнути його власні погляди на події українського життя.

Ст. 26: „Як і належить цивілізованій державі, ми забрали з пашпортів графу „національність“. Що це означає практично? Те, що Україна узяла курс на формування на своїй національній території українського народу як поліетнічної і полімовної громадянської нації“.

Л. Кучма народився у 1938 році в родині лісника на Поліссі. Коли почалася війна між Німеччиною і СССР, батько добровільно пішов на фронт, з якого не повернувся. Хату спалили, мати з трійком дітей жила в землянці, аж доки місцева влада не зглянулася і виділила їм житло. Старшого брата згодом забрали на донецькі шахти, звідки він втік, був арештований і знову забраний на Донбас. Сестра шукала заробітку на шахтах Сибіру і теж, як і брат, вже пішла з життя. Мати затялася дати наймолодшому, Леонідові, освіту і заохочувала його ходити за 9 кілометрів до школи, після якої він поїхав до Дніпропетровська, де його дядько працював на залізниці, закінчив фізико-технічний факультет університету і став конструктором ракет далекої дії.

Ст. 59: „Як би не дратували мене найгаласливіші, найневігласніші з „професійних українців“ Галичини, скільки б вони не ускладнювали політичне життя в країні, я не забуваю, що вони належать до тієї частини нашого народу, яка краще інших зберегла українство, українську мову, яку вживає не тільки у залі Верховної Ради, але й вдома“.

Пригадуючи минуле, Л. Кучма пише: „Радянський період історії – це час грандіозного експерименту. Експерименту, який закінчився невдачею, але залишився при цьому найвеличнішим щодо розмаху і маштабів в історії людства“.

Захоплення комуністичним експериментом відчувається впродовж усіх 560 сторінок книжки. Попри трагедію батьків, життя яких понівечили загарбницькі пляни двох диктаторів – Сталіна і Гітлера, попри страдницьке життя брата й сестри, попри власні поневіряння в молоді роки. Тільки в 1996 році школярі з любови до свого Президента розшукали в архіві довідку про те, що його батько помер в лютому 1942 року від ран біля російського міста Новгорода. Чому ж військо своєчасно не повідомило вдові про смерть її чоловіка, щоб розпочати виплату допомоги і не тримати жінку у невіданні про „без вісти пропалого“ вояка? Чому сам Л. Кучма не спромігся до пошуку? А тому, що в часі „великого комуністичного експерименту“ життя одного старшого сержанта, як і життя мільйонів інших, розстріляних, посланих на кулемети, замучених на химеричних будовах, мало важило. Не батьки, а марксизм і партія були основою духовного життя, і комсомолець, а потім секретар партійного комітету Леонід Кучма в повній зазнав цього впливу. „Я не жив у пеклі і переважна більшість моїх співвітчизників не жила в пеклі. Заднім числом зачорнити їхнє і моє життя вважаю абсолютно неправомірним“, – пише автор. Важко повірити його запевненням, що в часі праці у велетенському ракетобудівному об'єднанні він перебував виключно у світі науково–технічних проблем і нічого не знав про затискування українського життя і мови, переслідування українських дисидентів. Секретар парткому не міг цього не знати… І тепер відголос партківських поглядів Л. Кучми вчувається у його заяві про те, що не буде зазначатися в паперах національність громадян України, тому що країна має „український народ“. Це вже було, коли в СССР замість національностей насаджували поняття „єдиного радянської народу“.

Ст. 108: „Якщо вести мову про моє покоління, йому була притаманна деяка початкова політична наївність. І це легко пояснити: ми формувалися вже після Сталінів і ГУЛагів, коли старші боялися обговорювати політику і ділитися страшними спогадами. Але як умудрилися не втратити свою віру старі комуністичні ідеалісти? Адже приводів для цього вони мали достатньо. Голодомор, зрізане ледь не до основи українське відродження, чистки, чверть століття сталінського терору… Блазнівські вибори, блазнівські верховні ради, ленінські кімнати, місячники боротьби, єдність партії і народу, пролетарський інтернаціоналізм, ленінський університет мільйонів, гонитва озброєнь, соціялістичне змагання, соціялістичний реалізм, спеціяльні розподільники, характеристики від трикутника, хронічні дефіцити усього, принизливе добування речей і харчів, нескінченні черги („більше кілограма в одні руки не давайте!“ , обережність в розмовах, офіціозна культура, боротьба з релігією, дуля в кишені, вирази „під мудрим керівництвом“ і „є думка“, скрізь розлитий фальш, залізна завіса, радіозаглушки, неможливість бачити світ – і так до нескінченности“.

Л. Кучма пише, що „війна обрубала багато звичаїв і навичок. З розповідей дорослих виходило, що до війни було більше пасік і меду“, перелічує усі сільські ремесла і достатки, котрі зникли „через початок руйнування сільського способу життя і скорочення чоловічого населення – надто багато чоловіків не повернулося з фронту, надто багато стариків померло (жінки були живучіші)“. То Президент не чув про розкуркулювання і колективізацію, про Голодомор, коли намагається усе перекласти на війну?

Важко повірити також у випадковість залишення Л. Кучми після університету на праці у такому специфічному конструкторському бюрі, як ракетне. Мовляв, розподільчій комісії сподобалася готовність Л. Кучми працювати там, куди пошлють. До таких інституцій кадри добирали за ретельною перевіркою анкетних даних від діда-прадіда. У Л. Кучми ці дані були бездоганні – син комуніста, який до партії в 1930 році вступив з ідейних переконань, сам відданий більшовицькій ідеї, добрий кандидат у провідники комсомолу (вже через два роки він став секретарем комсомольського комітету КБ). Без сумніву, були розмови на багатьох рівнях, про які тепер автор чомусь не хоче згадувати.

(Закінчення на стор. 17)

Сповідь...

(Закінчення зі стор. 16)

Сліди минулої ідейної переконаности відчутні й тепер. Війну Росії проти незалежної України у 1918 році автор пояснює помилками українських провідників, які вірили у „російський храм народів", а Муравйов вів військо не проти незалежної держави, а на „приборкання регіонального керівництва", котре виявило непослух до Москви. Можливо, М. Грушевський і помилявся, але вже тепер можна чітко з'ясувати причини кривавих походів Червоної армії проти України, Туркестану, Закавказзя.

Ст. 139: „А чи не складається у нас під вантажем болю і всупереч бажанню будь-якого конкретного автора комплекс ображеної нації, травмованого народу? Такий комплекс був би на шкоду Україні. Він нав'язав би нам невроз жертви, міт обійденої Богом і історією країни. Горе народові, який засвоїть психологію ображеного, сказав один розумний чоловік. Такий народ стане заздрісним, ущербним, нещасним. Кращі свої розумові сили він затрачатиме на облічення, хто і коли його обважив, обманув, хто проти нього чинить прикрощі, тримає камінь за пазухою".

Кілька розділів книжки присвячено експансії російської мови і культури в Україні. Виявляється, „підприємливі і меткі українці" швидко потяглися до Росії заради вигоди, вважаючи, що вони просто „переселяються на інший край Російської землі". От і Шевченко писав російською мовою. „Українці завжди охоче йшли на військову і государеву службу. Українці честолюбні, українці артистичні, українці підприємливі – одне з слово, причин зірватися з місця було предостатньо". То чого, мовляв, тепер звинувачувати Росію? Звісно, були „підприємливі і меткі", але більшість опинилася в Росії не з власної волі і писала російською мовою через заборону української. Про це треба писати правдиво, не вивищуючи Росію, не принижуючи українців. „У Петербурзі, пише Л. Кучма, живе 150 тисяч українців, але виявити тут українську етнічну громаду в якійсь формі не вдалося". Та це ж неправда! Що вже й казати про згадування „великого педагога А. Макаренка", який, як кадровий служник ГПУ–НКВД, тільки в СССР стояв понад замовчуваними справжніми українськими педагогами. Автор перелічує героїв війни, які з власної волі, спонтанно стали до бою: „Досить пригадати оборону Брестської фортеці і Ленінграду, партизанів Ковпака, Вершигори, Сабурова, Заслонова, Українську Повстанську Армію". Цілком невиправдано поставлено в один ряд українських патріотів з ажніяк не стихійним військом С. Ковпака, спецзагонами НКВД О. Сабурова, а причому тут письменник П. Вершигора взагалі важко збагнути.

Ст. 168: „В роки прийняття найвідповідальніших економічних рішень Україна, безумовно, мала усі необхідні зовнішні державні атрибути, але держави в повному розумінні не було. Державний апарат довго не міг позбутися психології „союзной республіки" – тобто психології співпрацівників якогось реґіонального підрозділу чи реґіонального управління".

Ст. 292: „Російські журналісти, які заявляють про пригнічення російської мови, могли б для повноти картини згадати й про те, що у нашій Верховній Раді є депутати, котрі принципово промовляють російською мовою. Небажання користуватися українською мовою демонструють й деякі місцеві керівники на сході і південному сході країни".

Залицяння до Росії дає відповідь на запитання, чому ж це Президент України написав книжку не рідною з дитинства, а тепер державною мовою, чому видав її в Росії? Хотів сподобатися. І світлин Л. Кучми з В. Путіним в книжці аж вісім, тоді як з Папою Іваном Павлом II, Б. Єльциним. Б. Клінтоном – по одній. Випадковість?

Але автор книжки розумів, що її читатимуть і в Україні, тому поміж запевненнями в дружбі є у ній також не дуже приємні для Росії рядки. Запізніле прозріння чи політична гра? „Церковна Москва продовжує надіятися на об'єднання усіх українських православних церков в лоні єдиної Церкви, якою вважається та, про автономію якої я клопотався", пише автор, не приховуючи своїх симпатій до цієї нечемної Церкви.

Ст. 483: „Ми маємо віддати належне уніятам: жодного не свого храму вони на захопили. Всі храми, які були побудовані православними або для православних, не були зайняті, залишились за православними".

Ст. 446.: „І імперією, і великою державою Росія стала завдяки тому, що приросла Україною".

Дуже нечемно повівся О. Солженіцин, який за поглядами був дуже близький до Л. Кучми, а тепер написав, що передання Криму Україні було „державною крадіжкою". Дісталося й журналістам: „У людей, які пишуть, жвава уява. Події трьохсотрічної давнини вони сприймають як вчорашні. Без довгих роздумів вони сипали на голову малопідготовленого читача і глядача найстрашніші відкриття. Виявляється, сусід, якого він вважав цілком порядною людиною, вже сімсот (або триста, або тисячу) літ п'є його кров, підступний, підлий і невиправний".

В. Путін полюбляє рибалити...

Ст. 504: „З'явилися люди, які слабко отожнюють (або взагалі не ототожнюють) себе зі своєю батьківщиною. Вони не на боці Укарїни. Не те, що проти, ні. Вони просто не вболівають за неї, вона на сто якомусь місці серед їхніх пріоритетів. Це у них виходить так же природно, як у пташки спів. А цей тон повсюдного скепсису і насмішки, ця звичка з усіх версій завжди вибирати гіршу, ці заголовки-запитання, ці узагальнення, що в нас ніколи і нічого не вийде…".

Усе ж автор є провідником держави і в книжці наведено чимало слушних його спостережень про українське державне життя. Ряд з них винесено на цих сторінках у вигляді окремих цитат. Проте знову варто запитати: чи ж Л. Кучма не був співучасником тих дій, котрі викликали численні помилки і негаразди?

Книжка пішла у світ і про неї писатимуть критики, історики, мовознавці, діячі культури. Цей матеріял є тільки першим поглядом на працю, автор якої, вдавшись до сповіді, намагається подолати колишні міти і переосмислити сучасність. Варто йому побажати успіху в цьому.

1992 р. Прем'єр Л. Кучма з Президентом Л. Кравчуком

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

„Річеркаре": українське бароко, европейський контекст

Як і наші читачі, ми не перестаємо і ніколи не перестанемо вірити у відродження української національної культури в незалежній Українській державі, в майбутнє піднесення усіх творчих сил нашого народу, в його здатність вдихнути нове життя у найкращі традиції і водночас засвоїти найвищі світові здобутки. Тому й втримуємося від сумних узагальнень і похмурих прогнозів, хоч сучасна ситуація в Україні дає для цього підстави. Досить згадати про Вєрку Сердючку (див. у попередньому числі „Свободи"), про тяжку долю українського книговидання, українських телевізійних програм, про пониження рівня української естради, щоб глибоко засумувати. І все ж в Україні, всупереч усьому, діється немало доброго, світлого, перспективного, в тому числі у музичному світі. Наприклад, у Львові від 1998 року діє ансамбль старовинної музики „Річеркаре" (в перекладі з італійської – „Шукачі") – виконавець унікальних українських музичних творів XII–XVIII століть. В цьому ж місті від 30 вересня до 10 жовтня минулого року проходив Міжнародний фестиваль давньої музики, і „Річеркаре" виступив на ньому з незаперечним успіхом. Про покликання, працю і пляни ансамблю довідуємося з нижче поданих відповідей керівника „Річеркаре", випускника Львівської консерваторії ім. М. Лисенка, композитора Андрія Легкого на запитання художнього керівника Українського хору „Думка" в Ню-Йорку Василя Гречинського.

Звучить старовинна музика

– Якими творами представляв давньоукраїнську музичну культуру на Міжнародному фестивалі ваш ансамбль?

– Ми виконували так звану музику „інкогніто". Тобто твори, які за останні 150–200 років в Україні не звучали, оскільки не були відомі. Наприклад, особливий інтерес у слухацької публіки викликала щойно віднайдена Літургія, датована приблизно 30–40-ми роками XVII століття. Маємо також у своєму репертуарі твори Данила Туптала – Митрополита Ростовського, який творив у другій половині XVII століття, та багато інших унікальних речей. Ми граємо й середньовічні твори західньоевропейських композиторів, але наше засадниче завдання – довести світові й Україні, що українська музика періоду бароко не відрізнялася від кращих европейських шкіл і була органічною частиною загальноевропейської музичної культури.

– Ваша мистецька місія за своєю метою чимось подібна до політичної, коли сучасна Україна наполегливо стукає в двері найповажніших европейських організацій, щоб отримати в них членство. Чому, власне, сьогодні потрібно доводити світові, що в часи середньовіччя ми були також Европою?

– Ви маєте рацію, наша мистецька місія тісно переплітається з політичною. Тому що питання музики середньовіччя – це ще й питання родоводу національної еліти. Нам частенько сусіди люблять закидати, що ми, мовляв, хліборобська нація, гречкосії – були й такими залишаємося, отже, про яку еліту може йти мова? Це уявлення про наш народ наших поневолювачів, насправді ж ми завжди були Европою. Дослідивши невідомі досі манускрипти періоду середньовіччя, які тепер зберігаються у польському Вавелі та Ягелонській бібліотеці, та інші першоджерела, ми дійшли висновку, що українська середньовічна музика не мала загальнослов'янських впливів, а орієнтувалася більше на Францію, Італію, Німеччину... Більше того, в Україні інструментальні гурти виникли на 150 років раніше, ніж в Росії. Скажімо, князі Вишневецькі, Потоцькі, Острозькі мали свої інструментальні капели. Достеменно відомо, що струнний оркестр мав Богдан Хмельницький. Є версія, що були в Україні на ту пору й хори. Наша мета повернути українську культуру в русло европейської рецепції, де вона й була.

– Слухачі це розуміють?

– Я в це вірю. Без слухача, який нас розуміє і підтримує, ми не могли б прожити п'ять років – „Річеркаре" засновано в 1998 році.

– Щодо вашої науково-дослідницької діяльности. Де ви відшукуєте нікому не відомі манускрипти?

– Як науковець, я співпрацюю з Львівською музичною академією, де під керівництвом завідувача катедри старовинної музики та музичної українїстики професора Ясіновського розшифровую старовинну мензуральну нотацію, в якій записано всі наші твори. Більшість творів, які від XVII століття жодного разу не виконувалися, нам вдалося розшукати в Польщі, в Ягелонській бібліотеці – після Другої світової війни поляки, залишаючи львівську землю, захопили її з собою. Крім того, у нас прекрасні контакти з визнаним у світі знавцем музики бароко Стівеном Дов, котрий живе у Великобританії. Він блискучий фахівець у галузі інтерпретації манускриптів. Особисто я мрію побувати колись у Ню-Йорку, де активно діє унікальна Асоціяція старовинної музики.

– Розкажіть, будь ласка, докладніше про свій ансамбль?

– Нас дванадцятеро – таким складом уже можна приступити до творів великої форми доби бароко. Хоча здебільшого ми виступаємо „середньовічним складом". Вік виконавців: від десяти – до сорока років. Є й запрошені артисти, які співпрацюють з нами.

– Працюючи, скажімо, над літургією з XVII століття, ви ставите собі за мету донести до слухача і музику, і автентичну манеру виконання, і відповідний до епохи сценічний образ. Для цього, очевидно, потрібні, крім таланту виконавців, ще й музичні інструменти. Ви виготовляєте їх самотужки?

– Ні, ці унікальні копії виготовляють й апробують справжні професіонали – працівники Базельської школи старовинної музики. У нас доволі велика колекція копій старовинних інструментів, серед яких – і тамбурде-прован, фідель – прабабця сучасної скрипки (копія інструменту 1410 року, виготовленого невідомим брюсельським майстром), тромбамарина зі струнами з волових жил (точна копія інструменту французького майстра кінця XIII – початку XIV століть), клявесин (аналог інструменту французького майстра епохи середньовіччя), віола-да-гамба... А флейту ротенбурзького майстра початку XVIII століття подарував нам Стівен Дов...

– Сучасні слухачі, очевидно, ставляться до них, як до антикваріяту?

– Лише відразу. Але побувавши один раз на нашому концерті, вони обов'язково приходять і на другий і, зрештою, сприймають автентичне звучання й дивний вигляд незвичних інструментів, як добрих давніх знайомих. На наші концерти приходять до тисячі слухачів.

Тепер у рамках співпраці з Львівською музичною академією ми підготували Різдвяну драму Данила Туптала. За формою цей твір радше нагадує ораторію і є єдиним взірцем української музики XVII століття, який зберігся до наших днів. Щасливі, що першими нашими слухачами стали вибагливі львів'яни, де живуть ще, слава Богу, музичні традиції, інтелектуальні запити, естетичні смаки. Адже Данило Туптало – перший український професійний композитор, сучасник Дилецького і попередник Березовського.

Ансамбль старовинної музики „Річеркаре"

Олександер Минка: гармонія душі і національної ідеї

Олександер Минка з дружиною Галиною

Українська земля щедра на таланти. Один з них – художник Олександер Минка.

Ясне сонце почорніло від трагічного спалаху зірки Полин. Але храм, світлий храм віри впевнено й водночас легко стоїть, єднаючи землю з небом, а попереду дивляться на три сторони світу скитські ідоли. Усе це сповиває тривожне небо. Пейзаж-картина Олександра Минки „Чорнобильська Голгота" стала кульмінацією творчости художника, в якій він розширив можливості пейзажного жанру, порушивши соціяльний пласт людського буття, створивши символічний образ історії України.

Ця та інші картини О. Минки живі, сповнені любові, світлої, як вранішнє сонце, чистої, як сльоза, роси. Кожна картина – то мудра й лагідна розповідь про землю нашу, про її незрівнянну красу, про мить часу.

Олександер Минка народився 14 травня 1938 року в селищі Новотроїцькому, що на Донеччині, в родині робітника. З дитинства мав великий потяг до малювання, який успадкував від батька Федора – свого першого вчителя. Закінчивши середню школу, служив у прикордонних військах у Владивостоку, поєднуючи службу з працею художника-оформлювача. Керівництво, помітивши неабиякий талант у хлопця, дозволило у вільний час відвідувати студію образотворчого мистецтва при Будинку культури моряків Тихоокеанської фльоти.

Після армії, 1960 року, вступив до Дніпропетровського художнього училища, яке закінчив 1965 року. Темою дипломної роботи була діорама Корсунь-Шевченківської битви, яку високо оцінили, і трьох її авторів рекомендували до вступу у Київський художній інститут.

Після інституту деякий час викладав у художніх школах, а потім перейшов на творчу працю. 1982 року журнал „Образотворче мистецтво" вперше подав його картину „Осінні лани". Крім олії, О. Минка займався ліногравюрою, аквареллю. Його пастелі замовляв Анатолій Солов'яненко, дві пастелі – „Зима" та „Андріївський узвіз" Президент України подарував Президентові США Дж. Бушуові старшому. Персональні виставки О. Минки (невдовзі після його смерти 28 січня 2000 р.) відбулися у Національному музеї України та Українському фонді культури.

Велика барвистість не притаманна його творам. В них – прозоре повітря, сонячне сонце і такі краєвиди, що, здавалося б, зробиш крок – і підеш мандрувати в дивовижний світ, насолоджуючись красою і відпочиваючи душею. Митець народився у степовому краї, але любив ліс, гори, ріки. Він об'їздив усю Україну. У 70-их роках часто бував у Сумській області, де писав історичний Путивль, створив серію пейзажів і картин буревію Другої світової війни. На його полотнах можна побачити Маріюполь і Кривий Ріг, Мелітополь і Крим. А найбільше любив малювати Чернігівщину. Останніми роками йому полюбилося Закарпаття, де сама природа, часті зміни погоди не можуть нікого залишити байдужими. Писав в хурделицю і заметіль, в дощі і тумани, спеку і холод. Так він творив різнобарвний світ.

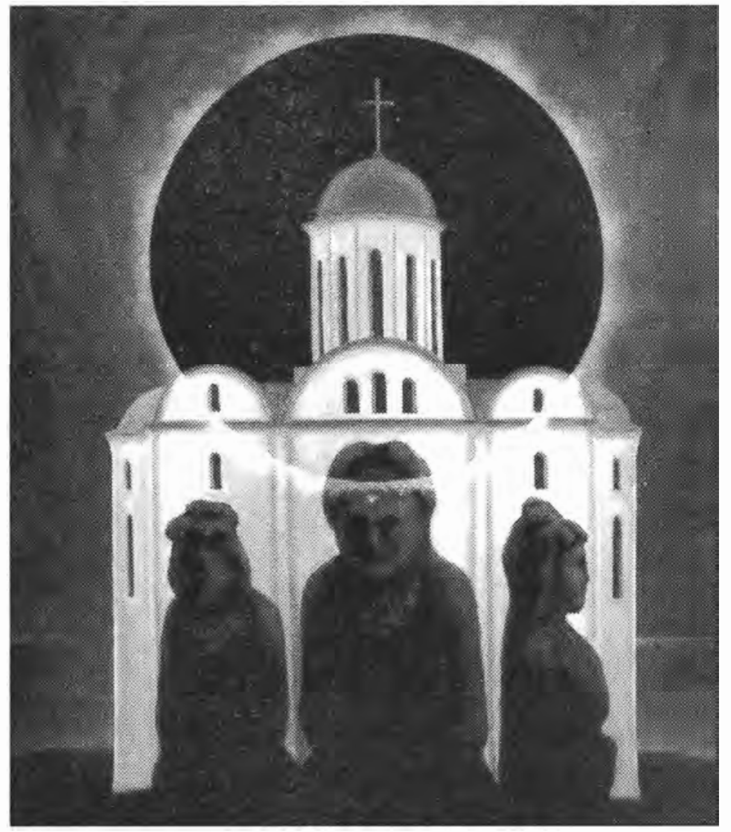
Автора хвилювала тема Голодомору, на яку він відгукнувся картиною „Дерево життя" (1993). На ній ми бачимо, як останні люди кидають свої домівки та йдуть у невідоме. Дерево життя почорніло від бід і незгод, але воно не вмерло, навпаки – пустило зелений паросток, який відродить життя на цій землі.

У серцях наших після гірких сліз запізнілого розуміння істини, як після дощу засяє барвиста райдуга. А кольори у ній – сім: віра, надія, любов, розум, доброта, вдячність і побожність.

Агнеса Даниленко,
Київ

О. Минка. „Дерево життя"

О. Минка. „Чорнобильська Голгота"

НОВІ ВИДАННЯ

Дослідження М. Туган-Барановського вперше видано українською мовою

М. Туган-Барановський. „Основи політичної економії". Львівський університет ім. І. Франка, 2003 р.

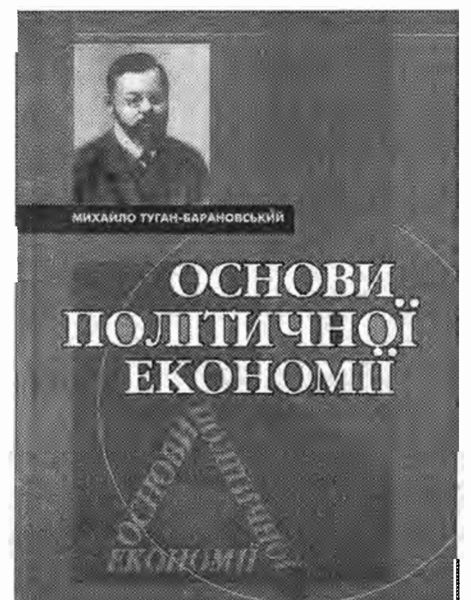
У сузір'ї найвидатніших економістів світу чільне місце посідає перший український економіст Михайло Туган-Барановський. Не зважаючи на те, що його праці видані ще за життя багатьма мовами світу, досі їх найменше опубліковано рідною йому українською мовою. У цьому контексті заслуговують на увагу зусилля відомого дослідника історії економічної думки Степана Злупка, спрямовані на вивчення, перекладання і популяризацію досліджень видатного економіста-мислителя. Яскравим тому підтвердженням є видання „Основ політичної економії" М. Туган-Барановського українською мовою у перекладі з російської С. Злупка і його дружини.

Передусім йдеться про здійснену видатним вченим синтезу трудової теорії і теорії граничности, завдяки якій економічна наука вже наприкінці XIX століття вийшла з того глухого кута, в якій потрапила під впливом матеріялістичної телеології. Протягом усього XX століття і досі економічна теорія спирається на ту синтезу, що її здійснив український економіст ще в 1890 році, а потім розвинув його в „Основах політичної економії". Знаменитим треба вважати науково обгрунтування нової теорії економічних циклів, завдяки чому М. Туган-Барановського вже на початку XX століття називали батьком нової теорії промислових криз і економічної коньюнктури. Під впливом цієї теорії українського економіста зформувалася міжнародна наукова економічна школа. Світове визнання здобула його соціяльна теорія розподілу, оприлюднена у 1913 році. У 1916 році ним видане дослідження „Соціяльні основи кооперації", перекладене на багато мов світу.

З рецензованої праці постає образ економіста-мислителя. Той, хто ознайомиться з „Основами політичної економії" видатного українського економіста, не тільки збагатиться знанням економічної теорії, але й економічної історії та історії економічної думки в їх світовому вимірі. Характерно, що творець „Основ політичної економії" кожне питання економічного життя з'ясовував, спираючись на дослідження попередників і сучасників. Завдяки тому рецензований твір – відображення стану економічної науки світу на початку XX століття. І саме тому в ньому містяться геніяльні дороговкази в майбутнє.

Детальнішу інформацію про книгу можна отримати на Інтернет-сторінці www.zlupko.net.

Т. З.

"СВОБОДА" запрошує до праці продавців реклями

Ви можете прислужитися громаді й українській пресі, збираючи реклямні оголошення та передплатників для „Свободи", а також продавати газету у Вашій місцевості, отримуючи при тому винагороду. За детальними інформаціями просимо звертатися до Марійки Осціславської на

тел.: **(973) 292-9800, дод. 3040**

АДВОКАТ
ЯРОСЛАВ КУЗЕМЧАК

КОМПЕНСАЦІЇ І ВИМОГИ В НАСЛІДОК АВАРІЙ

- ✔ на роботі
- ✔ автомобільних
- ✔ в публічних місцях
- ✔ лікарських помилок

Перша консультація безплатна
Оплату беремо лише після виграші процесу про відшкодування

А ТАКОЖ:

- ВОДІННЯ під впливом алкоголю
- КУПІВЛЯ І ПРОДАЖ нерухомостей
- ПРОЦЕСИ цивільні і кримінальні
- ШТРАФИ
- РОЗВОДИ
- ЗАГАЛЬНІ КОНСУЛЬТАЦІЇ

WELT & DAVID
1373 Broad St., Clifton, NJ 07013
(973) 773-9800

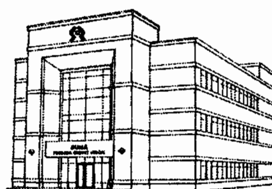

www. TRYPILLIA.com
Discover the oldests civilization in Ukraine – TRYPILLIA. Attend Summer Study Program and a Tour. For dedails visit our website
or call: (703) 593-8522

Понад 30,000 читачів тижнево дивиться на реклями!
ОГОЛОШУЙТЕСЯ! ЦЕ ПРАЦЮЄ!

SUMA (Yonkers) Federal Credit Union
Федеральна Кредитова Кооператива СУМА
Пропонує

Найновіші, Найшвидші і Найвигідніші Послуги.

- *Вікно Каса (Drive thru teller window)*
- *Mon-Tru: 8:00 A.M. – 3:00 P.M. Fri: 8:30 A.M. – 8:00 P.M.*
- *АТМ машина – 24 години, 7 днів*
- *Додаткові години урядування*
- *Обслуга від понеділка до суботи*
- *Ранні і вечірні години урядування*
- *Позики на землю (vacant land loans)*
- *Позики на будову (construction loans)*

Тільки у нашій кредитівці СУМА в Йонкерсі Вам не потрібно шукати за паркуванням, платити за паркування і висідати із машини. Всі Ваші фінансові справи можна полагодити дуже швидко через Вікно Каси (Drive – thru teller window), а також дістати гроші у вигідний для Вас час через АТМ машину.

Головне Бюро:
125 Corporate Blvd.
Yonkers, NY 10701-6841
Phone: (914) 220-4900
Fax: (914) 220-4090
Monday-Thursday: 9:00 A.M. – 3:00 P.M.
Friday: 9:00 A.M. – 8:00 P.M.

Філія у Йонкерсі:
301 Palisade Ave.
Yonkers, NY 10703
Phone: (914) 965-8560
Fax: (914) 965-1936
Tuesday - Thursday: 3:00 P.M. – 8:00 P.M.
Saturday: 9:30 A.M. – 12:30 P.M.

1-888-644-SUMA
E-mail: Sumayonfcu@aol.com

Філія у Стемфорді:
Ukrainian Research Center
39 Clovelly Road, Stamford, CT 06902
Phone/Fax: (203) 969-0498
Tuesday, Wednesday, Friday:
4 P.M.–8 P.M.

Філія у Спрінг Валі:
SS Peter & Paul Ukr. Catholic Church
41 Collins Avenue, Spring Valley, NY 10977
Phone/Fax: (845) 425-2749
Tuesday, Friday:
5:30 P.M. – 8:30 P.M.

Дирекція Федеральної Кредитової Кооперативи СУМА

ЗМІНА АДРЕСИ

❑ **„Свобода“** ❑ **„The Ukrainian Weekly“**

СТАРА АДРЕСА:

Число Відділу (якщо член УНС) ....
Ім'я і прізвище ....
Адреса ....
....

НОВА АДРЕСА:

Ім'я і прізвище ....
Адреса ....
....

Зголошення присилати до:
Svoboda/The Ukrainian Weekly
P.O.Box 280, Parsippany, NJ 07054

На зміну адреси проситься долучити $1.00
ПЕРЕВЕДЕННЯ ЗМІНИ АДРЕСИ ТРИВАЄ 1-2 ТИЖНІ

• ЗНАЙОМСТВА •

Українець 40 років 180/90 кг, постійно проживаючий в Ню-Йорку, хотів би познайомитись з українкою відповідного віку з метою одруження.
Тел.: (212) 816-3155 (8AM-4PM)

• ЗНАЙОМСТВА •

Українка 45 років познайомиться із серьозним відповідальним українцем віком 46-55 років.
Тел.: (973) 278-2263

ALBATROSS TRAVEL, Inc.

- Квитки на місцеві і міжнародні літаки;
- вакації в Мексику, на Караїбах і Гаваях;
- подорожі на люксусових кораблях;
- пересилку грошей через **„WESTERN UNION“**
- квитки на літаки з **НЬЮ-ЙОРКУ до:**

„FINNAIR“

Ст. Пітербург	$399 + податок (RT)
Москва	$399 + податок (RT)
Рига	$299 + податок (RT)
Вільно	$299 + податок (RT)

„AEROSVIT“

Київ	$505 + податок (RT)
Львів	$595 + податок (RT)
Івано-Франківськ	$595 + податок (RT)
Одеса	$595 + податок (RT)

Пропонуємо низькі ціни на
„LUFTHANSA“, і „AEROFLOT“

74 Nassau Ave., Brooklyn, NY 11222
Tel.: **(718) 383-7211 • (718) 383-0083**
Fax: **(718) 349-1767 •** Free tel.: **1-800-603-7973**
http://www.albatravel.com **e-mail:albatravel@aol.com**

Українська Федеральна Кредитова Кооператива
“САМОПОМІЧ”
Філядельфія - Скрентон - Трентон
Обслуговує і підтримує
Українську громаду від 1952-го року

ВСТУПАЙТЕ ДО НАШОЇ КРЕДИТІВКИ!
Для Вас *ВИСОКІ* відсотки на Сертифікатах,
***НИЗЬКІ* відсотки на позики і**
Взірцева Фінансова Обслуга
Головне Бюро:
1729 Cottman Avenue, Philadelphia, PA 19111
Tel: 215-725-4430 Fax: 215-725-0831
Toll Free: 1-888-POLTAVA (1-888-765-8282)
www.ukrfcu.com
Філії:
910 Henrietta Ave., Huntingdon Valley, PA 19006 (215) 379-0400
2307 Brown Street, Philadelphia, PA 19130 (215) 232-3993
477 Jeremiah Avenue, Trenton, NJ 08610 (609) 656-0802
207 River Street, Scranton, PA 18447 (570) 487-1947

ЙОСИФ КУПЧАК
власник
JOSEPH MEAT MARKET
М'ясні европейські вироби
437 Smith Street, Perth Amboy, NJ
Tel: **(732) 442-4660**

ДОРОГІ ЗЕМЛЯКИ!
ХОЧЕТЕ МАТИ СПОКІЙНУ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕНУ СТАРІСТЬ – ВСТУПІТЬ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

Софія Парфанович-Волчук

(1898-1968)

В 2003 році минуло 35 років від смерти видатної української громадянки і лікарки та письменниці св. п. Софії Парфанович-Волчук.

Її життя і діяльність можна поділити на два періоди. Перший – передвоєнний, що охоплює медичні студії, спеціялізацію і працю, активне членство в Українському Лікарському Товаристві і Союзі Українок, просвітянську і медичну публіцистику та протиалькогольну й протинікотинну діяльність на рідних землях в Галичині.

Другий період – післявоєнний: лікарська і просвітянська діяльність у Німеччині, а потім лікарська і громадська та письменницька діяльність тут, в Америці.

Народилася Софія 7 червня 1898 р. у Львові, в родині залізничного службовця Миколи Парфановича, який походив зі старого шляхетського роду Пархоменків. Батько був залізничним службовцем, соціялістом, організатором українських робітників. Мав письменницький талант і залишив декілька надрукованих творів.

На Гуцульщині діди її були священиками (Косівщина, село Річка), потім Отинія біля Станиславова (тепер Івано-Франківськ). Священича частина роду збереглася для української нації, зате військовики – австрійські старшини – згодом спольонізувалися.

У родині було п'ятеро дітей, яким батько забезпечив університетську освіту. Костянтин, Софія і Теодор були лікарями, Юлія і Ольга – учительками.

Софія закінчила жіночу гімназію у Львові в 1916 році із визначним успіхом, а під час Першої світової війни виїхала з батьками до Відня.

У 1917 році вступила на медичний факультет Львівського університету, але внаслідок війни еміґрувала до Праги, де продовжувала свої студії (1923-25 рр.). Опісля повернулася до Львова і закінчила медичні студії в 1926 році. Під час навчання була активним членом Медичної Громади у Львові, а потім у Празі належала до Української Академічної Громади і Жіночого Студентського Товариства. З 1926 року стала членкою Союзу Українок і працювала в цій організації ціле своє життя в Україні, потім у Німеччині й Америці, та дописувала на медичні теми до жіночих журналів. З 1926 року належала до Українського Лікарського Товариства, виголошувала доповіді на сходинах і лікарських з'їздах та поміщувала свої праці в „Лікарському Віснику".

Упродовж наступних п'яти років д-р Софія Парфанович працювала і спеціялізувалася у Львові. Крім цього, вже на другому році своєї практики в лікарні, відкрила свою приватну практику. Після закінчення спеціялізації працювала безплатно ординатором-гінекологом у поліклініці Народної Лічниці. Безплатно працювали там усі лікарі, бо з оплат (1 зл. п.) від хворих будувався Український шпиталь Народної Лічниці.

Д-р Софія Парфанович належала до засновників Українського Гігієнічного Товариства у Львові в 1929 році, де очолювала протиалькогольну секцію. З перенесенням протиалькогольного і протинікотинного товариства „Відродження" з Рогатина до Львова в 1929 році стає активним членом, а згодом головою та редактором журналу „Відродження", започаткованого у 1930 році.

1931 року одружилася з банковим службовцем Пилипом Волчуком, який мав сина Романа з першого подружжя. З ним з'єднала їх спільна громадська праця в товаристві „Відродження". Він також був видавцем її письмових праць.

У цьому періоді С. Парфанович-Волчук писала багато статтей на медичні теми до українських газет і журналів. Були й більш вагомі твори: „Чоловік та жінка" (1930-1935 роки); „Овочі, ярина та безалькогольні напитки" (1932 р); „Гігієна жінки" – велика праця з передмовою професора Мар'яна Панчишина (1939 р.), а також збірка нарисів „Ціна життя" (1937 р.).

Під час окупації Західньої України більшовиками всі українські товариства були заборонені й припинили свою діяльність. Д-р Софія Парфанович припинила також приватну практику і працювала лікарем-асистентом у гінекологічній і пологовій клініці Львівського медичного інституту.

У 1940 році побувала у Києві та познайомилася з працею медичної школи, про що потім описала у своїй книжці „У Києві в 1940 році", виданій в Авґсбурзі 1950 року.

У 1941 році отримала звання доцента. Крім цього, багато енергії і праці в той час вимагала посада директора Медичного технікуму, яку вона займала.

Під час німецької окупації відновила приватну практику та працювала ординатором-гінекологом у шпиталі „Народної Лічниці". Дописувала до українських часописів і журналів та приготовляла свої літературні твори, які видала вже на еміґрації, а саме: бойківські оповідання „Загоріла полонина" та новелі і нариси „Інші дні", видані в Авґсбурзі 1948 року.

Наприкінці Другої світової війни виїхала спершу до Австрії, де працювала в лікарні у Куфштайні, а потім у фабриці мануфактури в Тельфсі (Тіроль). Там опікувалася „остівцями", вивезеними на примусові роботи до Німеччини.

Згодом переїхала з чоловіком до Німеччини і працювала лікарем в українському таборі Зомне-Казерне у Мюнхені. Наприкінці 1946 року працювала у лікарні Ді-Пі шпиталі в Авґсбурзі. Тут у 1946 році помер її чоловік – незамінний товариш життя та діяльности Софії – Пилип Волчук.

У 1949 році еміґрувала до США. Спочатку працювала в одній з лікарень в Огайо, а потім переїхала до Дітройту. Рік працювала в лікарні св. Хреста, в гінекологічному відділі, але важка хвороба і операція змусила її припинити працю. Та все ж у 1956 році склала лікарські іспити й одержала дозвіл ведення лікарської практики. Згодом відкрила лікарську канцелярію у західній частині Дітройту, але через хворобу очей у 1959 році була змушена її закрити. 1959-62 роках працювала у Державній лікарні для розумово недорозвинених осіб у Ляпір, штат Мишиґен.

У липні 1962 року покинула фахову працю та зайнялася повністю літературною творчістю. У цей період опублікувала понад 35 статтей і новель у журналах „Жіночий Світ" та „Наше життя" й видала 10 оповідань і повістей: літературний нарис „Сторінки непрочитаної повісти й інше" опублікований у Вінніпеґу (1954 р.); оповідання „У лісничівці"; нариси й оповідання „Люблю діброву" (1954 р.); оповідання „Вірний приятель" (1961 р.); повість „На схрещених дорогах" (1963 р.); повість „Такий він був", нагороджену Першою премією СФУЖО в 1964 році, і цілий ряд інших.

Померла д-р Софія Парфанович 27 грудня 1968 року в Дітройті. Дітройтська українська громада справила їй величавий похорон. Тіло покійної спочило на цвинтарі Монт Олівер в Дітройті.

Вічна і славна її пам'ять!

Д-р Павло Пундій

Ділимося сумною вісткою, що 24 січня 2004 р.
відійшла у вічність дорога
МАМА, БАБЦЯ та СЕСТРА

СВ. П.

ОЛЬГА ЯВДОШИН

нар. 15 вересня 1917
в с. Городище Велике, Тернопіль, Україна.

Похорон відбувся в середу, 28 січня 2004 р. з української католицької церкви св. Юра, а опісля на український православний цвинтар св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Залишила в глибокому смутку:
сина – ВОЛОДИМИРА з дружиною СОФІЄЮ
сестру – ЛЮБУ ЯРЕМУ з дочкою ОКСАНОЮ ЯРЕМОЮ і мужем SEAMUS і сином ПЕТРУСЕМ
внуків – МИРОСЛАВУ
– МЕЛАНІЮ
– АДРІЯНУ
– МАРКА
та ближчу і дальшу родину в Ню-Джерзі і Україні.

Вічна Її пам'ять!

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МАРІЯ ЗОЛОВКО, член 59 Відд. УНС Т-ва „Українська Січ" у Бріджпорті, Кон. Померла 8 листопада 2002 р. на 78-му році життя. Нар. в 1924 р. у Вілкс Беррі, Па. Членом УНС стала в 1942 р. Залишила в глибокому смутку дочок Маргариту і Ірену. Похорон відбувся 12 листопада 2002 р. на цвинтарі St. John's у Monroe, CT.

Вічна Їй пам'ять!

Секретар

АНАСТАСІЯ ГОЛУБЕЦЬ член 102 Відд. УНС Т-ва свв. Петра і Павла в Клівленді, Огайо. Померла 11 жовтня 2003 р. на 84-му році життя. Нар. в 1918 р. в Україні. Членом УНС стала в 1947 р. Залишила в глибокому смутку сина Зенона з дружиною Мирославою, дочку Дарію з чоловіком Олександром. Похорон відбувся 15 жовтня на цвинтарі свв. Петра і Павла в Пармі, Огайо.

Вічна Їй пам'ять!

Секретар

СОФІЯ ПИЛИПЕЦЬ член 253 Відд. УНС Т-ва ім. Івана Франка в Ludlow, MA. Померла 10 жовтня 2003 р. на 87-му році життя. Нар. в 1916 р. у Woonsocket, R.I. Членом УНС стала в 1977 р. Залишила в глибокому смутку синів і внуків. Похорон відбувся 14 жовтня 2003 р. на Holy G. Host Cemetery у Whately, MA.

Вічна Їй пам'ять!

Секретар

РОЗАЛІЯ ЛИСОГІР член 230 Відд. УНС. Т-ва св. Івана Хрестителя в Янґставн, Огайо. Померла 4 жовтня 2003 р. на 79-му році життя. Нар. 29 квітня 1924 р. в New Alexandria, PA. Членом УНС стала в 1948 р. Залишила в глибокому смутку чоловіка Джана, синів Джана, Давида і Джеймса, доньок Марилін і Синтію. Похорон відбувся 8 жовтня 2003 р. в Hermitage, PA.

Вічна Їй пам'ять!

Секретар

ПАВЛИНА БЛОВС член 173 Відд. Т-ва св. Володимира у Вілмінґтоні Дел. Померла 24 жовтня 2003 р. на 79-му році життя. Нар. в 1924 р. в Честер, Па. Членом УНС стала в 1942 р. Залишила в глибокому смутку 3-ох синів Джана, Ричарда і Гаррі, 2-ох дочок Анну і Розу та брата. Похорон відбувся 27 жовтня 2003 р. на Lawn Craft Cemetery в Linwood PA.

Вічна Їй пам'ять!

Секретар

ІВАН ЯКИМІВ член 277 Відд. УНС Т-ва св. Івана Хрестителя в Гартфорді Конн. Помер 3 жовтня 2003 р. на 71-му році життя. Нар. в 1932 р. в Україні. Членом УНС став в 1970 р. Залишив у глибокому смутку дружину Марію, дітей Ірену, Христю, Надю з родинами, внуків, сестер з родинами. Похорон відбувся 8 жовтня 2003 р. на цвинтарі св. Михаїла в Ґлестонбурі, Конн.

Вічна Йому пам'ять!

Секретар

KYIV MOHYLA FOUNDATION OF AMERICA

КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА ФУНДАЦІЯ АМЕРИКИ
ділиться сумною вісткою, що відійшла у вічність
приятель Києво-Могилянської Академії

бл. п.

ОЛЬГА КАЛИМОН

Довголітній член Фундації, пані Ольга багато років була душею Українського Національного Музею у Чикаго та дбала за збереження української спадщини

Вічна Їй пам'ять!

Висловлюємо щире співчуття родині та всім друзям Покійної.

Д-р В'ЯЧЕСЛАВ БРЮХОВЕЦЬКИЙ, президент НаУКМА
ІГОР ВИСЛОЦЬКИЙ, голова Києво-Могилянської фундації Америки

KYIV MOHYLA FOUNDATION OF AMERICA

КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА ФУНДАЦІЯ АМЕРИКИ
ділиться сумною вісткою, що відійшов у вічність
великий приятель і добродій Києво-Могилянської Академії

бл. п.

д-р СТЕПАН ДУДЯК

людина, кому була небайдужа доля України. Д-р Степан Дудяк був в перших лавах тих, хто ініціював надання медичної допомоги населенню України, багато років щедро допомагав навчальним закладам в діяспорі та в Україні. Був щедрим меценатом Києво-Могилянської Академії.

Він залишиться в пам'яті всіх, хто його знав надзвичайно шляхетною і чесною людиною.

Висловлюємо щире співчуття дружині, родині та всім друзям Покійного.

Д-р В'ЯЧЕСЛАВ БРЮХОВЕЦЬКИЙ, президент НаУКМА
ІГОР ВИСЛОЦЬКИЙ, голова Києво-Могилянської фундації Америки

ОРГАНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ (ОДВУ)
ділиться сумною вісткою з її членами та українською громадою,
що 20 січня 2004 р. відійшов у вічність

бл. п.

ІВАН ЯЩИШИН

Довголітній член ОДВУ та її Центральної Управи, один із основників оселі ОДВУ ім. О. Ольжича в Лігайтоні ПА, громадський діяч.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 22 та 23 січня 2004 р. в українській католицькій церкві Різдва Пречистої Діви Марії, а опісля на цвинтарі св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку , Н. Дж.

Дружині ОЛЬЗІ, синові НЕСТОРУ з родиною, та родині в Америці та Україні висловлюємо наше найглибше співчуття.

ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА ОДВУ

Ділимося сумною вісткою, що в четвер, 8 січня 2004 року відійшла у вічність на 82-му році життя наша дорога МАМА

бл. п.

СТЕФАНІЯ КАРПИК

нар. 28 травня 1921 р. у м. Волосівка, Україна.

Похорон відбувся 12 січня 2004 р.

Залишені у смутку:
син – ПЕТРО з дружиною НЕНСІ
дочка – ДЖОВЕН з чоловіком МАТВІЄМ
та племінники в Україні.

Вічна Її пам'ять!

В пам'ять Покійної можна складати пожертви на:
Sts Peter & Paul School Roof Fund
180 Belvedever NE, Warren, OH 44483

БРАТСТВО КОЛ. ВОЯКІВ 1 УКРАЇНСЬКОЇ ДИВІЗІЇ УНА
Станиця Ню-Йорк
ділиться з побратимами і прихильниками кол. вояків 1 УД УНА
сумною вісткою, що дня 16 грудня 2003 р. в Ню-Йорку
відійшов у вічність наш незабутній побратим
мистець-маляр і графік

бл. п.

ЛЮБОСЛАВ ГУЦАЛЮК

нар. 2 квітня 1923 р. у Львові.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 23 грудня 2003 р. на цвинтарі св. Андрія Первозваного в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

Пам'ять про цього чесного вояка 1 Української Дивізії УНА (в останні тижні війни важко раненого) та видатного мистця буде завжди з нами.

ЧЛЕНСТВО І УПРАВА СТАНИЦІ НЮ-ЙОРК

БРАТСТВО КОЛИШНІХ ВОЯКІВ 1-ої УКРАЇНСЬКОЇ ДИВІЗІЇ
УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АРМІЇ
СТАНИЦЯ в ДІТРОЙТІ, США
Ділимося сумною вісткою з членством і українською громадою,
що в понеділок, 12 січня 2004 р. відійшов у вічність
довголітній член станиці

бл. п.

МИКОЛА ШВЕД

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулисля 15 січня 2004 р. в українській православній катедрі св. Покрови, а відтак на цвинтар св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

Горем опечаленій родині Покійного складаємо наше щире співчуття.

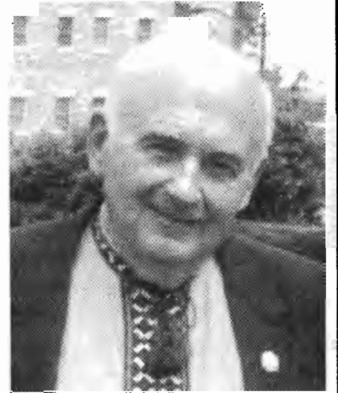
УПРАВА СТАНИЦІ

ПОДЯКА

Дня 12 вересня 2003 р. Всевишній несподівано покликав до Себе нашого найдорожчого
МУЖА, БАТЬКА, ДІДА

бл. п.
АНТОНА (ТОСЬКА) ФЕДЕНИШИНА

дес. ДУН-Куреня „Нахтігаль"

Несподівано, бо ми родина плянували привітати Його 29 січня з Його 86-літтям. Тим часом, замість заспівати Йому „Многая-Літа", прийшлось нам попрощати Його з відходом у „Небесні-Простори".

Тому дозвольте мені з родиною в день уродин дорогого нам Мужа і Батька бл. п. Антона зложити нашу подяку.

В нашому незмірному горі, зі співчуттям, потіхою і поміччю поспішило нам багато приятелів, знайомих і незнайомих.

Всім їм, що своєю численною присутністю так звеличали похоронні обряди і морем квітів пристроїли каплицю – сердечна від нас подяка.

З усієї душі належиться наша щира подяка парохові церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку о. Богданові Лукію та о. Андрієві Маньковi за відвідини покійного Антона в шпиталі та за уділення св. Тайни Єлеопомазання, о. парохові Богданові і о. Андрієві з цілого серця дякуємо за відправлення Панахиди в похоронному заведенні Литвин і Литвин, як рівнож за відслуження Служби Божої в церкві св. І. Хрестителя в Нюарку.

Особливу подяку складаємо о. Богданові Лукію та о. Ярославові Костикові з Гемптонбургу за відправи Парастасу – надгробних відправ та опечатання гробу. Рівнож із щирого серця дякуємо достойній дружині о. Ярослава за підготовку прекрасної тризни на цвинтарному приміщенні.

Сердечно дякуємо дякові Михайлові Стащишину за гарний спів, а спеціяльно за відспівання під час Панахиди прощальної пісні „Видиш, Брате мій". Дякуємо за прощальні слова в похоронному заведенні п. Левкові Футалі, голові Крайового т-ва УПА та п. Дем'янові Ліщинському за прощання від УНА. Щира подяка за так чисельну участь побратимів комбатантів, упістів та дивізійників, які прийшли зі своїми прапорами, щоби віддати останній салют побратимові бл. п. Антонові.

Щиро дякуємо за прощальні слова під час тризни побратимові Василеві Пелехатому, пані Марії Кальбі за відчитання вірша в пам'ять покійного автором панею Марією Дацко. Рівнож щира подяка нашій наймолодшій з родини дочці Оксані, за так емоційне та зворушливе прощання з покійним батьком, за подяку усім присутнім, які брали участь у похоронних відправах.

Дякуємо усім тим, хто помагав нести домовину, хто живими квітами, грошовими пожертвами на Заупокійні Богослуження та на добродійні цілі відзначили пам'ять Покійного. Щиро дякуємо п. Володимирові Данилюкові за проведення збірки.

Дякуємо щиро родині, приятелям і знайомим, які так чисельною участю попрощали Покійного в останню дорогу, за відвідини Покійного в шпиталі, та за їхні молитви, вислови співчуття особисто, телефонічно чи листовно, чим старалися облегшити наш біль.

З глибини наших сердець спеціяльна наша подяка братові – вуйкові Орестові Федашеві, який у нашому великому горю весь час не залишав нас ні на одну хвилину, був нашою опорою та полагоджував усі справи, які були пов'язані із організацією і проведенням похорону.

Щира подяка похоронному заведенню Литвин і Литвин за взірцеве переведення похорону.

КВІТИ ПРИСЛАЛИ:

Марійка, David & David Angel, Оксана і Роман, Анна Долинська, Адя, Орест, Таля і Дарко Федаш, Pat & Gary Sciur, Марійка і Євген Осціславські, д-р Даніель і Галя Осціславські, д-р Отто і Аня Фішер, Аріядна, Тамара і Діяна Чировські, Марійка, Левко, Марко і Христина Чировські, Віра і Роман Запутович, Христя і Антоні Ролянд, Марійка, Марко і Христина Смішкевич, Маргаріта і Юрко Смішкевич, Ольо і Маріса Смішкевич, родина Процик, родина Москаль, Ірка Василик, Arnet family, Lyubarsky's family, Barbara Baum, Val Schulze, Suzan & Mike Atrens, office friends, friends at Tuscan, Відділ Ірвінгтон Т-во Вояків УПА, 1-ий Відділ ОЧСУ.

КОШИКИ З ОВОЧАМИ і ХАРЧІ:

Х. Боднєвич, Maureen Azu, Beck family, Demeter family, Connie Colucci, Bunsi Ross.

НА СЛУЖБИ БОЖІ:

Наталія Кравчук, Зеня і Мирон Бурак, Марійка і Євген Осціславські, д-р Даніель і Галя Осціславські, д-р Отто і Аня Фішер, А. Андреюк, В. Боярський, І. Бартошик, Mr. і Mrs. Bouadana, родина Бренич, Богдана Худьо, Марія Давидяк, Христя і Любко Фляк, Едо Камінський, Христя Клюфас, Ірена Кочержук, Оксана і Ярко Крупка, Оксана Кузьмак, родина Лазірко, А. Луцишин, Х. Боднєвич, Марія Семанишин, Марійка Смішкевич, Марко і Христина Смішкевич, Ляриса і Петро Пенцак, Ольо Смішкевич, Маргаріта і Юрко Смішкевич, Герда і Любко Рудзінський, М. Стебельський, Таня Рабій, Ю. і Я. Петрух, Х. і А. Ролянд, Роман Пиндус, Оля Полидович, Василь Пелехатий, Дж. і М. Соневицькі, Аня і Стефан Татаренко, Марія Тіцкі, Марійка і Іван Васічко, Ана і Тарас Василик, Зеня і Юрій Яворські, П. і М. Крутій, Іван Генсьор, Христя Бонакорса, Sophia Lange, family Pipolo, C. Caccioli, R. & M. Sierchio, J. & K. Wooster, B. Baum, A. Kowalski, W. Hackaday, L. Larraz, G. Vallese, Стефа і Мірко Казанівські.

СЛУЖБИ БОЖІ, ЯКІ ВІДПРАВЛЯЛИСЯ У КАНАДІ:

Анна Долинська 100 дол., родина Феснак 100 дол., Параня Максимовська 20 дол.

(Разом 220 дол.).

НА УКРАЇНСЬКУ КАТОЛИЦЬКУ ЦЕРКВУ СВ. ПРОРОКА ІЛІЇ у BRAMPTON, CANADA

John & Helen Sklepkowych $ 200.

НА ІНСТИТУТ ім. МИТРОПОЛИТА АНДРЕЯ ШЕПТИЦЬКОГО:

Іванка і Коля Чировські 100 дол., о. Андрій і Галя Чировські 100 дол.

(Разом 200 дол.).

НА БУДОВУ ЦЕРКВИ св. МИКОЛАЯ – ГОРОДОК, УКРАЇНА:

Ляриса і Петро Пенцак 100 дол.

НА МОНАСТИР СТУДИТІВ У ЛЬВОВІ:

Адя і Орест Федаш 250 дол., Едо Камінський 100 дол., д-р Богдан і Богдана Худьо 50 дол., д-р Любомир і Оксана Кузьмак 100 дол., Ліда Вроблєвська 100 дол., Марійка Колодій 50 дол., Дарія Будна 25 дол., Ефрозина Мартинець 50 дол., Ігор Павлюк 50 дол., Helen & Karol Krychkowski $50, Ана і Тарас Василик 50 дол., д-р Олег Денисик 50 дол., Міріям Худьо 50 дол., Зірка і Мирослав Смородські 50 дол., Марійка, Адя і Зеня Гельбіг 100 дол., Христя і Марта Клюфас 100 дол., Слава Казанівська 50 дол., Петро Буняк 10 дол., Марійка і Мірко Кальба 50 дол., Лєна Басюк 50 дол., Марійка Смішкевич 20 дол., Дарія і Алєксандра Пасічняк 40 дол., В. Барняк 20 дол., Наталія Кравчук 100 дол., Марта Квітковська 25 дол., Андрій і Herbig 20 дол., Оксана Андерсон 40 дол., д-р Павло і Орися Пундій 50 дол., Medianow $50, Стефанія Феденишин 1,000 дол.

(Разом 2,750 дол.).

НА Т-ВО БРОДИ „ЛЕВ":

Ірена Кочержук 25 дол., Марійка Семанишин 25 дол., Ґерда і Любко Рудзінські 50 дол., Дам'ян Ліщинський 25 дол., д-р Богдан і Богдана Худьо 50 дол., Оксана Шандор 25 дол., Орест Мостовий 30 дол., Іванна Мартинець 20 дол., Володимир Зарицький 20 дол., М. Козюпа 20 дол., А. Андреюк 20 дол., В. Цюрпіта 10 дол., Л. Калинич 10 дол., Осип Голинський 10 дол., Галя і Іван Галій 50 дол., Василь Пелехатий 20 , Віра і Роман Запутович 20 дол., Я. Закаляк 10 дол., Р. Кобрин 10 дол., Юля і Володимир Рудзінські 20 дол., Люба Гуралечко 25 дол., В. Кульматицький 20 дол., І. Бартошик 25 дол., М. Гнатишин 10 дол., Муся і Богдан Шандор 100 дол., Стефанія Феденишин 250 дол.

(Разом 900 дол.)

НА СИРОТИ – МОНАСТИР СЕСТЕР ВАСИЛІЯНОК ІВАНО-ФРАНКІВСЬК:

Герда і Любко Рудзінські 25 дол., Дам'ян Ліщинський 25 дол., Льорі і Едо Камінські 50 дол., д-р Любомир і Оксана Кузьмак 100 дол., Марійка і Євген Осціславські 50 дол., Стеня і Михайло Ходань 20 дол., П. Батьків 10 дол., М. Дзіман 20 дол., Іван Симчик 20 дол., А. Рогальський 10 дол., Юля і Славко Петрух 25 дол., Дж. і М. Соневицькі 50 дол., К. Коробович 20 дол., А. і Ю. Хмілєвські 20 дол., О. і І. Калинович 10 дол., Маруся і Левко Чировські 100 дол., Віра Попель 25 дол., Анна Кріса 10 дол., Роман Андерсон 35 дол., Medianow $50, Family Hankey $25, С. Феденишин 100 дол.

(Разом 800 дол.).

НА УПА:

Анна Телепко 50 дол., Марійка і Іван Васічко 20 дол., Іван Кушнір 10 дол., Степан Кметь 20 дол., Міля і Олекса Ковар 70 дол., Осип Лацко 10 дол., Анна Стоцько 50 дол., Леся і Зенко Стахів 100 дол., Анна Долинська 20 дол., Оксана Андерсон 50 дол., Роман Андерсон 50 дол., Стефанія Феденишин 250 дол.

(Разом 700 дол.).

ТОВАРИСТВО ГУМАННОЇ ДОПОМОГИ УКРАЇНІ:

Володимир Король 100 дол., Д. Пилипець 100 дол.

(Разом 200 дол.).

НА АГРУ:

Божена Ольшанівська 50 дол., Володимир Боднар 50 дол.

(Разом 100 дол.).

DONATIONS TO LYONS CLUB IN SPRINGFIELD, NJ:

Family Kadish, family Strauss.

Нехай Господь Бог винагородить усіх Вас щедрими ласками за ваші молитви та останню прислугу, яку Ви віддали покійному сл. п. Антонові, та за Ваше щире серце. Якщо ми може кого пропустили, просимо вибачення.

Дружина СТЕФАНІЯ (СТЕНЯ) з Родиною.

Ділимося сумною вісткою, що 20-го січня 2004 р.
у місті Сан-Франціско, Каліфорнія відійшов у вічність
наш ЧОЛОВІК і БАТЬКО

бл. п.

д-р мед. ЮРІЙ ВСЕВОЛОД СОРОКІВСЬКИЙ

нар. 28 жовтня 1922 р. у Добромилі.

Залишив у смутку:
дружину – НАДІЮ
сина – АНДРІЯ з родиною.

Заупокійна Служба Божа
відбулася в суботу, 24 січня о год. 10-ій ранку в українській католицькій церкві Непорочного Зачаття у Сан-Франціско.

Вічна Йому пам'ять!

ПОДЯКА

З волі Всевишнього у четвер, 4 грудня 2003 р., упокоїлася
в Бозі наша дорога ПРИЯТЕЛЬКА

бл. п.

ОЛЬГА ЛЕХНЮК
з дому ЖОВНІРЧУК

нар. 16 жовтня 1919 р. в Буську коло Львова.

ПАНАХИДА була відслужена в понеділок, 8 грудня в похоронному заведенні Музика і Син, Чикаго, Ілл., а похорон 9 грудня із собору свв. Володимира і Ольги на цвинтар св. Миколая. Тіло похоронено біля мужа Ярослава „Дозя".

Цією дорогою складаємо щиру подяку отцям собору, а саме: о. митратові І. Кротцеві за похоронні відправи, теплі прощальні слова та відпровадження тіла на вічний спочинок, отцям Я. Мендюкові та М. Бурядникові та о. дияконові М. Шиянові за відправи в каплиці і у церкві. Дякуємо о. Миронові Панчукові за уділення Тайни маслосвяття.

Щира подяка Христі Косач за гарний спів під час відправ, а Орисі Яримович за приготування тризни.

Ми вдячні тим панам, які несли домовину.

Сердечне спасибі Наталії Іванів за прощальні слова від Українського Золотого Хреста, Ярині Гарасовській, яка прощала Покійну від Сестрицтва Пресвятої Богородиці і Христі Верещак за прощання від Контрольної комісії Парафіяльної Ради собору свв. Володимира й Ольги.

Наша подяка за чудові квіти, які прислали до каплиці: Надя і Ярема Лехнюки, Оленка і Володимир Климків, Ірена Семкович, Марія Онуферко, Софія Вусович-Люле, Ляриса та д-р Орест Мрищук, Марія Юревич і Галя Томашевська.

На св. Літургії за спокій душі Покійної зложили: 30 дол. Галя Томашевська, по 20 дол. Олександра і Марта Бородайко, Юрій і Оля Бозьо, Зеня Стецишин, Марія Скоморох, Марія Юревич; по 15 дол. – Неоніля Кузич, Орися і д-р Павло Пундії, Володимир Куцан; по 10 дол. – Марія Малецька, Іванка Ґорчинська, Оля Люшняк, Софія Залуцька, Наталія і Петро Запаранюки, Оленка Юревич, Люба Мартин.

Крім того в пам'ять покійної Олі Лехнюк, довголітньої членки 12 Відділу Українського Золотого Хреста в Чикаго, на Фонд Українського Золотого Хреста, дітям Чорнобиля і сиротам зложили датки: по 50 дол. – д-р Юрій і Таня Кузичі, Наталія Іванів, Головна Управа УЗХ, 12-ий Відділ УЗХ; 30 дол. – Галя Сосенко; по 20 дол. – Евстахія Ястрембська, Анна Кузик, Анна Касіян, Ірена Боєчко; по 15 дол. – Катерина Борняк, Ліда Канафоцька, Евгенія Петрина; по 10 дол. – Надя Олійник і Ірена Белей.

Всім жертводавцям наша щира подяка.

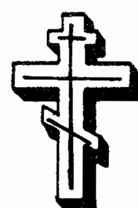
Наша найщиріша подяка усім, хто прибув попрощати Покійну
та відпровадити Її на вічний спочинок.

Нехай Господь відплатить Вам сторицею, а спочилій у Бозі Олі Лехнюк
нехай дарує вічний спокій в небесних хоромах.

У глибокому смутку:

МАРІЯ ЮРЕВИЧ і ГАЛЯ ТОМАШЕВСЬКА

ДИРЕКЦІЯ, УПРАВА та ПРАЦІВНИКИ УКРАЇНСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО МУЗЕЮ в ЧИКАГО
діляться сумною вісткою, що 16-го грудня 2003 р.
відійшов у вічність

бл. п.

ЮРІЙ ДЯЧЕНКО

нар 10 грудня 1928-го р. в Барановичах, Україна

Довголітній архівар музею, ветеран війни в Кореї, пластун в Україні і Німеччині, активний член філятелістичного та спортивного товариств, патріот України та української громади.
Пам'ять про цю світлу і добру людину залишиться назавжди у наших серцях.

Дружині Ользі, дочці Мар'яні, синам Юрію та Ігорю з дружиною Христею, також родині в Америці і Україні складаємо щирі співчуття.

На цілі Українського Національного Музею в Чікаго родина, друзі та приятелі склали вінок пам'яті відданому шанувальникові музейної справи бл.п. Ю. ДЯЧЕНКУ.

ПОДАЄМО СПИСОК ЖЕРТВОДАВЦІВ:

1, 000.00 дол.	Ігор та Христина Дяченки
150.00	д-р.Юліян Куляс
по 100.00	Ярослав і Марія Ганкевичі, Юрій і Ореста Яримовичі, Михайло і Марія Климчаки, Богдан і Христина Базилевські, Любомир і Лідія Яхницькі, Михайло і Діана Савицькі, Іван і Роксоляна Полюховичі, Ігор і Оксана Яцків
по 95.00	Ольга Дяченко і Ліда Полюхович
по 50.00	Мирослава Баторфальви, Олена Смолинець, Д-р Богдан і Ореста Ткачуки, Вікторія і Мар'яна Вакуловські, Микола і Леся Семітка, Михайло і Наталя Теглер
40.00	Михайло і Ірена Скробачі
30.00	Григорій Куликівський
по 25.00	Василь і Феня Гавлей, Марія Лісовська, Лариса Козак, Орест і Дарія Городиські
20.00	Марта Квітковська
15.00	Ірена Олексюк

ВІЧНАЯ ПАМ'ЯТЬ!

Ділимося сумною вісткою, що 13 грудня 2003 р., після довгої недуги, відійшла у вічність на 79-му році життя найдорожча і незабутня
МАМА, БАБА і СЕСТРА

бл. п.

ЗОРЕСЛАВА СЛЮСАРЧУК
з дому ДУДА

Колишня абітурієнтка ґімназії у Ярославі, довголітня членка УНС, секретар Союзу Українок у Воррені, Миш. Народилася 13 травня 1925 р. в Сяноку, Західня Галичина.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулись у Торонто, Канада.

Залишені у глибокому смутку:
донька – АНЯ СІРКА з чоловіком ЙОСИФОМ і сином ТАРАСОМ, Канада
син – МАРКО СЛЮСАРЧУК з дружиною НОРМОЮ ЛИН, США
брат – ДАНИЛО ДУДА з дружиною ІВАНКОЮ, Україна
сестра – АННА ГОРОДЕНЧУК з чоловіком БОГДАНОМ, Україна.

Вічна Їй пам'ять!

Родина дякує за висловлені співчуття та пожертви, які замість квітів були зложені

НА ФОНД „ДІТИ ЧОРНОБИЛЯ":
Парася Іванець 100 дол., Галя Татарська 50 дол., Григорій Кобеляк 40 дол., Максим Маслей 30 дол., Євген Рипан 30 дол., Марія Шуфлат-Цюцюра 20 дол., Марія Бішко 10 дол., Люба Деркач 10 дол.

НА ФОНД ПРО-УКРАЇНА (НІМЕЧЧИНА):
Віра Буш-Костюк 50 Евро.

НА СЛУЖБУ БОЖУ:
Зенон Василькевич 20 дол.

РЕКЛЯМА • ОГОЛОШЕННЯ • ПОВІДОМЛЕННЯ • Марійка Осціславська 973-292-9800 #3040